

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Magdaléna Kasanová

Náklady exekučního řízení

Diplomová práce

Olomouc 2015

„Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma **Náklady exekučního řízení** vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.“

V Olomouci dne 23. srpna 2015

.....
Magdaléna Kasanová

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí mé diplomové práce JUDr. Janě Petrov Křiváčkové, Ph.D. za odborné konzultace, cenné rady a pomoc při zpracování této práce.

Dále můj dík patří také Mgr. Svatopluku Šůstkovi za poskytnutí praktických rad a odborných zkušeností z exekutorské praxe, které mi při psaní této práce velmi pomohly.

Obsah:

Seznam použitých zkratk	6
Úvod	7
1. Obecně k exekučnímu řízení	10
1.1 Úvod do právní úpravy výkonu rozhodnutí	10
1.2 Vztah Exekučního řádu a Občanského soudního řádu	11
2. Náklady exekuce	13
2.1 Náklady exekutora	13
2.2 Náklady oprávněného	13
2.3 Náklady povinného	15
3. Jednotlivé náklady vznikající v rámci exekučního řízení	16
3.1 Záloha na náklady exekuce	16
3.1.1 Obligatorní záloha na náklady exekuce	17
3.2 Náhrada nákladů právního zastoupení	19
3.3 Odměna exekutora	26
3.3.1 Povaha ustanovení § 3 odst. 1 Exekučního řádu	26
3.3.2 Pojem vymožené plnění ve stínu judikatury	28
3.3.3 Smluvní odměna	33
3.3.4 Odměna za exekuci ukládající jinou povinnost než zaplacení peněžité částky	34
3.4 Náhrada hotových výdajů	34
3.4.1 Součinnost třetích osob	35
3.5 Další náhrady poskytované soudnímu exekutorovi	38
3.6 Snížené náklady exekuce	38
4. Rozhodování o nákladech exekuce	40
4.1 Příkaz k úhradě nákladů exekuce	40
4.1.1 Náležitosti příkazu k úhradě nákladů exekuce	42

4.1.2	Obrana proti příkazu k úhradě nákladů exekuce	42
4.2	Rozhodování o nákladech exekuce při zastavení exekuce	46
4.2.1	Odměna exekutora v případě zastavení exekuce.....	46
4.2.2	Náklady exekuce při zastavení exekuce pro nemajetnost	46
5.	Komparace se slovenskou úpravou nákladů exekuce	49
	Závěr.....	56
	Seznam použitých zdrojů	59
	Abstrakt.....	65
	Klíčová slova.....	66

Seznam použitých zkratek

EŘ	zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů
ET	vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem (Exekuční tarif), ve znění pozdějších předpisů
OSŘ	zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
AT	vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 484/2000 Sb., kterou se stanoví paušální sazby výše odměny za zastupování účastníka advokátem nebo notářem při rozhodování o náhradě nákladů v občanském soudním řízení a kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů
LZPS	ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů
SET	vyhláška ministerstva spravedlnosti Slovenské republiky ze dne 7. 12. 1995 č. 288/1995 Z.z., o odmenách a náhradách súdnych exekútorov, v platném znění
OSP	zákon č. 99/1963 Z. z., občiansky súdny poriadok
EP	zákon č. 233/1995 Z. z., o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov

Úvod

S problematikou nákladů exekučního řízení jsem se seznámila v rámci působení v letní Studentské právní poradně Univerzity Palackého v Olomouci v souvislosti s případem, který mi byl přidělen. Zájem o exekuční řízení ve mně později utvrdila i odborná praxe na exekutorském úřadě. Institut nákladů exekučního řízení mě tedy zaujal natolik, že jsem se rozhodla věnovat se tomuto tématu i ve své diplomové práci. Práce vznikala v období od února do konce srpna roku 2015.

Institut soudního exekutora je obecně, včetně nákladů exekuce velmi aktuální téma, které je již od svého uvedení do praxe v roce 2001 předmětem polemik široké veřejnosti. Právní úprava není v této oblasti příliš obsáhlá, a tak se otevírá velký prostor pro výklad, ale také pro nejasnosti, které musí být následně řešeny zejména judikaturou soudů.

Dosavadní zpracování tématu nákladů exekučního řízení je v literatuře zachyceno spíše sporadicky. Publikaci zaměřenou na náklady exekučního řízení a jejich obsah lze nalézt jen stěží. I diskuze odborné veřejnosti se soustřeďují zejména na výši nákladů, nikoliv již na jejich skladbu.

Podkladem pro psaní mé diplomové práce bylo především aktuální znění předpisů upravujících exekuční řízení, tedy exekuční řád a exekuční tarif. Za nejdůležitější zdroj, který jsem využila v největším rozsahu, nicméně považuji judikaturu, neboť právě ta je stěžejním pramenem formování právní úpravy nákladů exekuce, která sama o sobě není příliš obsáhlá. Neméně důležité zdroje pak pro mě představují komentáře a důvodové zprávy, rovněž články publikované v odborných časopisech.

Cílem této diplomové práce je zaměřit se na jednotlivé složky, které tvoří náklady exekuce a prozkoumat jejich problematické aspekty. Kromě části popisné jsem se pokusila v jednotlivých kapitolách analyticky zhodnotit dosavadní vývoj nákladů exekučního řízení v legislativě a hlavně pak v judikatuře soudů, a v neposlední řadě vyslovit i úvahy *de lege ferenda*. Součástí práce je i otázka náhrady nákladů řízení a určení osoby povinné k této náhradě.

V rámci celé mé diplomové práce jsem použila tři základní metody. V první řadě jde o srovnávací metodu právně-historickou, kterou jsem využila především u první kapitoly zabývající se vývojem exekučního řízení. Prakticky v každé kapitole jsem se věnovala komparaci právních předpisů a poukázala tak na změny, kterými právní

úprava za dobu své existence prošla. Pomocí této metody jsem byla schopna provést rozbor jednotlivých právních norem a mohla tak upozornit na nedostatky, které právní úprava přináší, a rozřešit je. Konečně jsem využila také metody syntézy, za pomoci které jsem se zabývala jednotlivými komponenty v jejich vzájemné souvislosti a na základě které jsem podala komplexní rozbor dané problematiky.

Úvod mé práce představuje stručný vývoj úpravy exekučního řízení na našem území od okamžiku, kdy byl přijat zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti a o změně dalších zákonů až do současnosti. Neodmyslitelnou součástí úvodní kapitoly je také analýza vztahu exekučního řádu a občanského soudního řádu, neboť právě oba tyto předpisy obsahují právní úpravu výkonu rozhodnutí.

Druhá kapitola objasňuje pojem nákladů řízení a dále řeší členění nákladů exekučního řízení dle toho, kterému subjektu mohou v průběhu exekučního řízení vznikat. U každého typu jsem se zabývala zákonnou úpravou a podmínkami určujícími povahu těchto nákladů, popřípadě i komparací mezi náklady jednotlivých subjektů.

Třetí kapitolu považuji za jádro své diplomové práce. Tato kapitola je zároveň nejobsáhlejší a zabývám se zde jednotlivými položkami nákladů řízení, které mohou fakultativně nebo obligatorně během exekučního řízení vznikat. V rámci každé jednotlivé položky nákladů jsem se věnovala zákonné úpravě, rozboru nedostatků této úpravy a jejich následnému řešení. Všechny úpravy jsem posuzovala zejména na podkladě judikatury soudů, neboť, jak jsem již zmiňovala, samotná právní úprava nákladů exekučního řízení je značně stručná.

Předposlední čtvrtá kapitola pojednává o rozhodování o nákladech exekučního řízení. Věnovala jsem se zde způsobům rozhodnutí, se zaměřením na příkaz k úhradě nákladů exekuce, jeho obsahovým náležitostem a související judikatuře. Dále jsem se zabývala opravným prostředkem proti příkazu k úhradě nákladů exekuce, tedy námitkám, neboť jsou velmi zásadní vzhledem k tomu, že jde v podstatě o jediný opravný prostředek proti rozhodnutí exekutora o nákladech. Součástí této kapitoly je i exkurz do úpravy nákladů při zastavení exekučního řízení, s důrazem na zastavení v případě nemajetnosti povinného.

V rámci poslední kapitoly této práce jsem se pokusila prostřednictvím srovnávací metody porovnat českou právní úpravu exekučního řízení se zaměřením na náklady exekučního řízení s právní úpravou Slovenské republiky. Slovenská

právní úprava, byť vznikala na stejném vývojovém základě jako česká, měla by být oproti naší úpravě o něco pokrokovější. Zrušení dvoukolejnosti zde proběhlo již v roce 2005 a s výjimkou dvou institutů je výkon rozhodnutí svěřen zcela do rukou exekutorů.

V rámci této diplomové práce jsem si určila za předmět analýzy zejména tyto výzkumné otázky:

- Řeší současná legislativa důsledně problematické aspekty nákladů exekuce a rozhodování o těchto nákladech?
- Co vše můžeme zahrnout pod pojem náklady exekučního řízení?
- Odráží odměny exekutorů skutečně složitost a náročnost exekučního výkonu?

Z důvodu omezeného rozsahu diplomové práce jsem se bohužel nemohla soustředit na všechny aspekty, které s danou materií souvisí, i když se jedná o záležitosti velmi zajímavé. Kupříkladu problematika zastavení exekuce a určení osoby povinné v rozdílných situacích by zasloužily rozvést více, nejsou nicméně hlavním tématem této práce, proto jsem upozornila alespoň na jejich nejvýznamnější aspekty.

1. Obecně k exekučnímu řízení

1.1 Úvod do právní úpravy výkonu rozhodnutí

Vykonávací řízení je nezbytnou součástí právního systému, jelikož zajišťuje, že plnění, které bylo soudem autoritativně přiznáno, bude vymoženo i v případě, že nebude plněno dobrovolně.¹

Výkon rozhodnutí je od roku 2001 veden kromě soudů také soudními exekutory. Stalo se tak účinností zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti a o změně dalších zákonů.

Domoci se svého práva soudní cestou bývá leckdy složité, a to i v případě, že už má oprávněný ve svých rukou vykonatelný rozsudek. Do okamžiku přijetí této nové úpravy bylo možné dožadovat se výkonu rozhodnutí jen prostřednictvím návrhu podaného na soud, který výkon rozhodnutí i provedl. Změny ve společenském a právním systému, stále se zvyšující počet dlužníků a případy zahlcené soudy – tyto faktory způsobily, že nejen nalézací ale i vykonávací řízení mnohdy trvalo nepřiměřeně dlouhou dobu. Neudržitelnost tohoto stavu byla tedy hlavním důvodem pro zavedení nového institutu soudního exekutora. Výsledkem přenosu některých pravomocí státu na exekutory a odlivu části agendy, kterou do té doby vykonávaly výlučně soudy, při zachování pravomocí soudů i v této oblasti, mělo být zefektivnění vymahatelnosti pohledávek a umožnění soudům soustředit se zejména na agendu nalézacího řízení, kde je role soudu nezastupitelná.²

Od roku 2001 platná právní úprava tedy umožňuje exekuční tituly v podstatě téhož typu³ vykonávat jak prostřednictvím soudního výkonu rozhodnutí podle části šesté občanského soudního řádu, tak i v exekučním řízení vedeném soudním exekutorem, coby soukromou osobu pověřenou veřejnou mocí, který vykonává exekuci na základě pověření soudu v řízení dle exekučního řádu. V platném právním řádu byla tedy zakotvena dvoukolejnost výkonu rozhodnutí a exekuce. Věřitel si tedy mohl sám vybrat (až na výjimky), zda bude vymáhat své právo prostřednictvím soudu ve vykonávacím řízení či v exekučním řízení.⁴

Tento stav trval až do roku 2013, kdy došlo přijetím novely z. č. 369/2012 Sb. k omezení této dvojkolejnosti a posílení postavení soudních exekutorů. Původní úvahy

¹ WINTEROVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní*, 5. vydání. Praha: Linde, 2008. 475 s.

² Důvodová zpráva k zákonu č. 120/2001 Sb.

³ Upraveno v § 274 občanského soudního řádu a v § 40 exekučního řádu

⁴ Důvodová zpráva k zákonu č. 120/2001 Sb.

zákonodárců směřovaly k úplnému zrušení soudního výkonu rozhodnutí a svěřeni veškeré agendy až na určité výjimky soudním exekutorům. Nakonec byly tyto snahy prosazeny jen částečně. Některé povinnosti bude možné i dále vykonat pomocí soudního výkonu, nicméně tam, kde bude možné provést výkon prostřednictvím správní či daňové exekuce, nebude výkon rozhodnutí nařízen.⁵

Tradičně byl pro výkon rozhodnutí používán i pojem exekuce, resp. oba výrazy byly používány shodně. Vzhledem k platné úpravě je ale na místě tyto dva pojmy používat striktně odděleně a to tak, že pojem výkonu rozhodnutí se vztahuje k výkonu rozhodnutí vykonávaného soudy a pojem exekuce je spojen s činností vykonávanou soudními exekutory.⁶

Institut exekutora byl již od svých počátků předmětem nespočtu kritických diskuzí. Kritika nákladů exekučního řízení často směřuje například k výši odměny exekutora. Exekutor provádí exekuční činnost za úplatu (§ 3 odst. 1 EŘ), což se promítá právě v povinnosti hradit náklady exekuce.

1.2 Vztah Exekučního řádu a Občanského soudního řádu

Právní úprava exekucí je obsažena v zákoně č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti a o změně dalších zákonů (dále jen „exekuční řád“ nebo „EŘ“), ve znění pozdějších předpisů. Výkon rozhodnutí vedený soudy se pak řídí dle ustanovení části šesté zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen „OSŘ“), ve znění pozdějších předpisů

Občanský soudní řád je ve vztahu k exekučnímu řádu subsidiární. Tento princip subsidiarity zakotvuje ustanovení § 52 odst. 1 EŘ, kde je uvedeno, že nestanoví-li zákon jinak, použijí se pro exekuční řízení přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu. Přiměřené použití se ale nevztahuje pouze na část šestou, kde je obsažen výkon rozhodnutí. V exekučním řízení lze dle § 254 odst. 1 OSŘ aplikovat i ustanovení předcházejících částí s výjimkami, které jsou uvedeny v odstavcích 2, 3 a 4. Pokud tedy určitou úpravu nenajdeme přímo v EŘ, lze subsidiárně použít ustanovení OSŘ. Zde bych uvedla jako příklad subsidiární aplikaci ustanovení § 137 OSŘ, které demonstrativně upravuje výčet možných účelně

---

⁵ BÁČOVÁ, Petra. *Všechno, co jste chtěli vědět o exekucích, ale báli jste se zeptat... 8. díl – omezení dvojkolejnosti* [online]. Ekcr.cz, 12. 11. 2012 [cit. 1. 2. 2015]. Dostupné na < <http://ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/907-vsechno-co-jste-chteli-vedet-o-exekucich-ale-bali-jste-se-zeptat-8-dil-omezeni-dvojkolejnosti-12-11-2012?w=>>.

⁶ WINTEROVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní*, 5. vydání. Praha: Linde, 2008. 475 s.

vynaložených nákladů účastníků řízení. Jelikož EŘ nedefinuje náklady oprávněného nebo povinného, budeme při jejich zjišťování vycházet právě ze zmíněného ustanovení OSŘ.

V počátcích platnosti Exekučního řádu byla však soudní praxe, co se týče rozhodování o nákladech exekuce, velmi nejednotná a panovaly zde rozdílné názory v otázce, zda se v případě úpravy nákladů exekuce v EŘ jedná o úpravu zvláštní a zda se ustanovení § 270 a 271 OSŘ s touto problematikou související uplatní či nikoliv.⁷

K problematice se vyjádřil Nejvyšší soud ve svém stanovisku ze dne 15. 2. 2006, sp. zn. Cpjn 200/2005. Uvádí zde, že *„ustanovení § 87 až § 89 EŘ není možné vyložit bez vědomí souvislostí s úpravou nákladů řízení výkonu rozhodnutí, která je zakotvená v ustanoveních § 270 a § 271 OSŘ. Výše jmenovaná ustanovení EŘ postihují dle soudu zcela zjevně jen zvláštnosti vlastní exekučnímu řízení s tím, že v ostatních případech se uplatní důsledky obecné subsidiarity občanského soudního řádu uvedené v § 52 odst. 1 OSŘ.“*⁸

Občanský soudní řád je tedy k exekučnímu řádu subsidiární, z čehož plyne, že se použije jen v případě, že exekuční řád sám konkrétní situaci svými ustanoveními neupravuje.

---

⁷ TRIPES, Antonín. *Exekuce v soudní praxi*, 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006. 790 s.

⁸ Stanovisko Nejvyššího soudu k výkladu zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, sp. zn.: Cpjn 200/2005, ze dne 15. 2. 2006

2. Náklady exekuce

Náklady exekučního řízení jsou obsaženy v hlavě VI Exekučního řádu, kde jsou upraveny náklady exekuce spolu s náklady oprávněného a v hlavě VII, kde je součástí i odměna exekutora. Náklady exekuce lze dělit dle subjektů, kterým svědčí nárok na jejich úhradu. Rozlišujeme náklady exekutora, náklady oprávněného a náklady povinného.

2.1 Náklady exekutora

Náklady exekutora jsou taxativně vymezeny v § 87 odst. 1 EŘ pod souhrnným názvem náklady exekuce, kde je uvedeno, že náklady exekuce tvoří odměna exekutora, náhrada paušálně určených či účelně vynaložených hotových výdajů, náhrada za ztrátu času při exekuci, náhrada za doručení písemností, odměna a náhrada nákladů správce závodu, a je-li exekutor nebo správce závodu plátcem daně z přidané hodnoty, pak je nákladem exekuce i tato daň podle zvláštního předpisu, kterým je zákon č. 588/1992 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů. Vykonávací řízení je postaveno na principu, že náklady hradí zásadně povinný, neboť je tím, kdo jednal protiprávně a oprávněný neměl jinou možnost, než se obrátit na soud a zahájit tak řízení o výkonu rozhodnutí.⁹ Tento princip se uplatní ale jen v případě, pokud exekutor tyto náklady na povinném v rámci exekuce vymůže nebo je povinný dobrovolně uhradí dle § 46 odst. 6 EŘ. Pokud by skončila exekuce zastavením, postupovalo by se dle jiného ustanovení, a to dle § 89 EŘ.

2.2 Náklady oprávněného

Exekuční řád důsledně rozlišuje náklady exekuce, které jsem popsala výše, a náklady oprávněného. Náklady exekuce jsou nárokem výlučně soudního exekutora. Naproti tomu právo oprávněného na náhradu nákladů účelně vynaložených k vymáhání nároku nabude během exekučního řízení podobu vymahatelného nároku, který svědčí výhradně oprávněnému, jako účastníku řízení. Náklady oprávněného jsou jakýmsi procesním promítnutím vztahu, který existuje mezi účastníky navzájem, to zejména v důsledku neplnění povinnosti ze strany povinného. Rozdíl mezi náklady exekutora a náklady oprávněného je zřejmý v tom, že exekutor hradí náklady související s výkonem části veřejné moci mu svěřené, které spočívají

⁹ WINTEROVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní*, 5. vydání. Praha: Linde, 2008. 504 s.

především v nákladech na provoz exekutorského úřadu, mzdách pro zaměstnance úřadu, hotových nákladech a výdajích. Zato oprávněný má právo na náhradu nákladů, které mají nahradit pouze výdaje mu vzniklé osobně, popřípadě výdaje spojené s právním zastoupením.¹⁰

Exekuční řád sice náklady oprávněného ve svých ustanoveních zmiňuje,¹¹ v žádném ustanovení ale neuvádí jakékoliv podrobnosti o jejich specifikaci. Abychom zjistili, co vše se pod tento pojem dá zahrnout, je třeba subsidiárně použít Občanský soudní řád. Ten ve svých ustanoveních § 137 odst. 1 a 3, ze kterých je možné ve spojení s § 52 odst. 1 EŘ vycházet, demonstrativně upravuje výčet možných účelně vynaložených nákladů oprávněného. Dle těchto ustanovení tvoří tyto náklady hotové výdaje účastníků a jejich zástupců, ušlý výdělek oprávněného a jeho zákonného zástupce, náklady důkazů, tlumočné, odměnu za zastupování oprávněného advokátem¹² a DPH, pokud je jejím plátcem.¹³ Co se týče odměny za zastupování advokátem, budeme subsidiárně vycházet z § 151 odst. 2 OSŘ, včetně povinnosti dle § 149 odst. 1 OSŘ.

Oprávněný má nárok na náhradu nákladů za předpokladu, že budou účelně vynaloženy k vymáhání nároku. Náhradu nákladů, které nebyly potřebné k účelnému uplatňování práva, by soud neměl úspěšnému oprávněnému přiznat. Otázkou účelnosti vynaložených nákladů oprávněného se zabýval Ústavní soud, kdy se vyslovil, že „*pojem účelnost je nutno chápat jako určitou pojistku před hrazením nákladů, nesouvisejících s řízením, před nadbytečnými či nadměrnými náklady*“.¹⁴

Náklady oprávněného hradí oprávněnému povinný, což vychází z presumpce zavinění povinného. Během řízení si oprávněný v souladu s § 140 odst. 1 OSŘ náklady, které mu osobně vznikají, a náklady svého zástupce, hradí sám. Náhradu těchto nákladů pak pro oprávněného vymůže exekutor, když v příkazu k úhradě nákladů exekuce uloží povinnému povinnost k úhradě nákladů a určí jejich výši.¹⁵

---

¹⁰ VÁLEK, Jan. Právní povaha nákladů exekuce aneb Ke stanovisku Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. Cpjn 200/2005. *Bulletin advokacie*, 2007, č. 9, s. 38

¹¹ Viz § 87 odst. 2 EŘ

¹² K tomu viz podkap. 4. 2. Náhrada nákladů právního zastoupení

¹³ KASÍKOVÁ, Martina. In KASÍKOVÁ, Martina (ed). *Exekuční řád. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 496 s.

¹⁴ K tomu srov. nález Ústavního soudu ČR ze dne 25. března 2014, sp. zn. I. ÚS 3819/13

¹⁵ KASÍKOVÁ, Martina. In KASÍKOVÁ, Martina (ed). *Exekuční řád. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 496 s.

2.3 Náklady povinného

Exekuční řád náklady povinného ve svých ustanoveních nedefinuje, ale na rozdíl od nákladů oprávněného je ani nikde nezmiňuje. Důvodem je zřejmě to, že v případě úspěšné exekuce, kdy dojde k vymožení dobrovolně nesplněné povinnosti, je oprávněnému přiznán nárok na náhradu nákladů, který pak spolu s náklady exekuce povinný na základě příkazu k úhradě nákladů uhradí, čímž je plnění vymoženo. Exekuce tedy v takové situaci končí, a to aniž by povinnému vznikl nárok na náhradu nákladů. Ke vzniku nároku povinného na náhradu nákladů by ale mohlo dojít v případě, když nastaly podmínky, za kterých nemůže být exekuce úspěšně dokončena a byla by usnesením zastavena. Jak stanoví § 89 EŘ ve své první větě, dojde-li k zastavení exekuce, hradí náklady exekuce a náklady účastníků ten, který zastavení zavinil. Při stanovení jednotlivých nákladů povinného bychom pak zřejmě rovněž vycházeli subsidiárně z ustanovení § 137 OSŘ.

3. Jednotlivé náklady vznikající v rámci exekučního řízení

3.1 Záloha na náklady exekuce

V souvislosti s náklady exekuce je potřeba zmínit, že exekutor má právo po oprávněném požadovat tzv. přiměřenou zálohu na náklady exekuce, pokud nejde o vymožení výživného na nezletilé dítě (§ 90 odst. 3 EŘ).

Záloha, kterou oprávněný exekutorovi zaplatil ve výši, která byla spotřebovaná dle § 90 odst. 3 EŘ, lze řadit mezi náklady oprávněného. Exekutor proto v příkazu úhradě nákladů exekuce vždy odděleně uvede, zda a jaká záloha byla zaplacená a v jaké výši byla byt i částečně spotřebována. Výše nákladů exekuce, která bude vymáhána na povinném, bude snížena o částku uhrazené zálohy a částka, která odpovídá záloze, bude vymáhána jako náklady oprávněného.¹⁶ Toto zákonné ustanovení je pro exekutora výhodné hlavně proto, že spotřebovaná část zálohy na náklady exekuce se oprávněnému nevrací a stává se tak nákladem oprávněného. Je to vlastně taková pojistka pro exekutora, že v případě neúspěšné exekuce může počítat minimálně s úhradou hotových výdajů v paušální výši 3 500 Kč (§ 90 odst. 3 EŘ).

Co se povahy lhůty ke složení zálohy týče, lze ji dle názoru Nejvyššího soudu ČR přirovnat ke lhůtě soudcovské dle § 55 OSŘ. To znamená, že stejně jako lhůtu soudcovskou, může lhůtu ke složení zálohy exekutor prodloužit, ale i zamítnout žádost o její prodloužení. Dle názoru soudu to ale přesto neznamená, že by oprávněný zálohu po marném uplynutí lhůty již nemohl složit. Může tak učinit do doby, ne soud z jejího nesložení nevyvodí zákonem předvídané následky.¹⁷

Ustanovení § 12 odst. 1 ET stanoví, že výši a lhůtu k úhradě určí exekutor. Exekutor, který využije svého práva požadovat na oprávněném složení zálohy na náklady exekuce, je při určování její výše povinen vycházet z odměny za provedení exekuce, která je stanovena s ohledem na charakter vymáhané povinnosti, a je současně limitován horní hranicí, jenž je vymezená v § 12 odst. 2 ET. Záloha na náklady exekuce ukládající zaplacení peněžité částky tedy nesmí přesáhnout 50% odměny a paušální částky hotových výdajů, a pokud se jedná o plnění ukládající

¹⁶ Nález Ústavního soudu ČR ze dne 23. září 2014, sp. zn. IV. ÚS 1674/14

¹⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 3. září 2009, sp. zn. 20 Cdo 531/2008

jinou povinnost než zaplacení peněžité částky, nesmí přesáhnout 50 % odměny stanovené pro exekuce ukládající jinou povinnost než zaplacení peněžité částky.¹⁸

Pokud oprávněný nesloží přiměřenou zálohu na náklady exekuce, exekutor v souladu s ustanovením § 55 odst. 6 EŘ, pokud nejde o vymožení výživného pro nezletilé dítě nebo nejsou-li splněny podmínky pro osvobození dle zvláštního předpisu, exekuci zastaví.¹⁹

Dle názoru Ústavního soudu ČR je třeba hodnotit, zda uložením povinnosti ke složení zálohy exekutor skutečně sledoval legitimní účel. Neměl by například sledovat jen to, aby se vyhnul ze svého pohledu nepříznivému následku pro rozhodování o nákladech exekuce dle § 89 EŘ v případě, že bude muset být exekuce zastavena podle § 268 odst. 1 písm. e) OSŘ tzn., že výtěžek, kterého by v ní mohlo být dosaženo, nepostačí ani k pokrytí nákladů. Dle Ústavního soudu musí být tedy povinnost složit zálohu na náklady exekuce uložena v souladu s imperativy ustanovení čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „LZPS“), což znamená, že exekutor by neměl svého práva zneužívat a postupovat šikanózním způsobem.²⁰

3.1.1 Obligatorní záloha na náklady exekuce

V této souvislosti považuji za vhodné zmínit také to, že v květnu roku 2014 na svém sněmu v Brně soudní exekutoři podpořili usnesení o obligatorních zálohách na provedení exekuce.

Výsledkem zavedení obligatorních záloh na náklady exekuce by mělo být snížení počtu nařizovaných exekucí. Exekutoři argumentují tím, že se věřitelé na vedení exekuce finančně nepodílí a nemají s ní v podstatě žádné náklady. Tyto náklady ale bez ohledu na to vznikají, a tento fakt může vést k určitým negativním projevům. Jde zejména o situace, kdy jsou podávány návrhy na zahájení exekuce proti nemajetným osobám nebo proti osobám, proti kterým je vedeno exekucí více. Věřitelé v těchto případech žalují uvedené osoby zcela bez ohledu na pravděpodobnou neúspěšnost exekuce a z toho vyplývající finanční důsledky, a to právě z toho důvodu, že se primárně na exekuci finančně nemusí účastnit. Zavedení obligatorních záloh na náklady exekuce by tak mělo proti oprávněným působit

---

¹⁸ K tomu srov. například usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. ledna 2008, sp. zn. 20 Cdo 2957/2006

¹⁹ Viz ustanovení § 138 odst. 1 OSŘ

²⁰ Nález Ústavního soudu ČR ze dne 12. září 2013, sp. zn. III. ÚS 2645/11

preventivně, neboť si oprávněný dvakrát rozmyslí, zda bude investovat do exekuce, u které je už na počátku velká pravděpodobnost, že nebude uspokojena.²¹ Důvodem může být například to, že na povinného bylo již vedeno více bezvýsledných exekucí. Kromě zodpovědnějšího přístupu oprávněných by bezesporu došlo i k vylepšení rozpočtu jednotlivých exekutorských úřadů. Negativním dopadem zavedení zmíněného institutu by ale mohlo být i to, že exekutor již nebude tolik motivován, aby důsledně prolustroval majetek povinného, když minimální shora uvedenou částku již bude mít v podstatě jistou.

Účelem částečného zapojení věřitele by mělo být zrovnoprávnění postavení účastníků. Dle názoru Exekutorské komory ČR lze v rámci legislativního procesu také uvažovat, že záloha by mohla být odpuštěna těm věřitelům, jejichž finanční situace nedovoluje zálohy na náklady exekuce nést, například v souvislosti s vymáháním výživného. Exekutorská komora se také domnívá, že tento institut by mohl společně s místní příslušností napomoci k humanizaci exekučního prostředí a k zajištění kvalitnějšího vymáhání práva v ČR.²²

Realita je nicméně taková, že i přes zmíněné usnesení se v praxi záloha, natož obligatorní záloha na náklady exekuce příliš nevyužívá. Jelikož prezidium nepřijalo o zálohách na náklady exekuce žádný závazný předpis, je nadále pouze na uvážení exekutora, zda bude danou zálohu po oprávněném požadovat. V praxi je otázka záloh věcí konkurenčního boje mezi jednotlivými úřady, a tak si exekutor většinou nedovolí zálohy na náklady exekuce požadovat, protože je tu reálné nebezpečí, že takový věřitel odejde ke konkurenci, která po něm zálohu požadovat nebude. Dle názoru mnohých exekutorů jde v tomto případě spíše o podnět k budoucímu prosazení legislativních změn, které by požadovat obligatorně zálohu na náklady exekuce po oprávněném exekutorovi umožňovaly. Je pravděpodobné, že by zavedení souviselo i s diskutovaným prosazením místní příslušnosti u exekucí. Ve spojení se zavedením tohoto institutu by jistě bylo využívání záloh praktičtější a snazší, neboť by exekutoři už nemuseli soupeřit o klienty, ale exekuce by jim byly přiděleny. Novela EŘ navrhuje zavedení teritoriálního krajského principu s rovnoměrným rozvrhem. Zvolen byl krajský princip, neboť ten na rozdíl od principu

---

²¹ BÁČOVÁ, Petra. Věřitelé by měli platit zálohy na provedení exekuce – sníží se počet exekucí [online]. 11. června 2014 [cit. 3. května 2015]. Dostupné na < <http://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/1642-veritele-by-meli-platitzalohy-na-provedeni-exekuce-snizi-se-pocet-exekuci-11-06-2014?w=>>.

²² tamtéž

okresního řeší případné komplikace rozdělování u okresů, kde nebude (dočasně) jmenován exekutor a pomáhá zrovnoměnit nápad, který je vyšší ve větších městech a v určitých okresech. Dle důvodové zprávy k této novele EŘ omezení „tržního“ prostředí by mělo s konečnou platností zamezit většině excesů v exekuční činnosti a mělo být vést k eliminaci kupčení s pohledávkami za provize. To vše by pak mělo vést ke zlevnění exekucí.²³

3.2 Náhrada nákladů právního zastoupení

Nejčastější položkou v nákladech oprávněného v exekučním řízení bývá náhrada za právní zastoupení oprávněného advokátem. Zde jsou náklady a odměna advokáta určovány za jednotlivé úkony dle § 6 a násl. vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb. ze dne 4. 6. 1996 o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (dále jen „advokátní tarif“ nebo „AT“).

Výše odměny za zastupování oprávněného advokátem je aktuálně podle AT určována dle počtu jednotlivých úkonů a dále dle výše vymáhané pohledávky či charakteru vymáhané povinnosti. Advokátovi náleží tedy odměna, která se určí dle § 7 až 9 AT, a to ve výši jedné poloviny za každý úkon právní služby, což zahrnuje první poradou s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení, sepsání návrhu na zahájení řízení, vyjádření k návrhu, zastupování při jednání a sepsání odvolání proti rozhodnutí (§ 11 odst. 2 písm. f) AT).

Původně byla odměna advokáta určována dle tzv. přísudkové vyhlášky č. 484/2002 Sb., která stanovovala pevné paušální sazby náhrad nákladů za právní zastoupení advokátem za jednotlivé fáze exekuce. Ta byla však zrušena nálezem Ústavního soudu ze dne 17. 4. 2013, sp. Zn. PL. ÚS 25/12. Na rozdíl od advokátního tarifu, kde se výše odměny a výše nákladů právního zastoupení odvíjí od počtu úkonů právní služby poskytnutých ve věci, napadenou vyhláškou bylo zavedeno stanovování nákladů právního zastoupení stojící na principu paušalizace sazeb výše odměn za zastupování v řízení. V rámci zmíněného nálezu Ústavního soudu ČR navrhovatel považoval dopad vyhlášky za protiústavní, protože zatěžovala subjekty způsobem neodpovídajícím účelu občanského soudního řízení a vytvářela faktickou nepřiměřenou sankci, což bylo v rozporu s principem proporcionality. Výsledkem byla situace, kdy trh v podstatě nutil advokacii transformovat se v inkasní servis, aniž by byla pozitivně hodnocena za službu veskrze právní. Dalším z důsledků těchto

²³ Důvodová zpráva, která je součástí sněmovního tisku č. 127/0 ze dne 24. února 2014.

pravidel bylo dle názoru navrhovatele i zahlcení systému civilní justice extrémně vysokým počtem návrhů, které spočívaly ve vymáhání drobných pohledávek, přičemž jediným ekonomickým motivem bylo právě očekávané přiznání nároku na úhradu nákladů řízení.²⁴ Jak přisvědčil Ústavní soud, napadená vyhláška motivovala účastníky občanskoprávních vztahů věřitele k vedení soudních sporů i v případech, ve kterých je předmětem sporu věc nepatrné hodnoty. Dělo se tak s vidinou, že výše náhrady nákladů řízení bude soudem přiznána podle zmíněné vyhlášky, přičemž výše přiznané náhrady nákladů řízení bude vyšší než skutečně vynaložené náklady a tento rozdíl bude pro vítěznou stranu přinášet obchodní zisk. Vedení soudních sporů takového typu, které jsou pojaty primárně jako podnikatelská činnost produkující zisk, se ocitá na hraně institutu zneužití práva. Na základě výše uvedených skutečností pak Ústavní soud dospěl k závěru, že napadená vyhláška č. 484/2000 Sb. byla v rozporu s ústavním pořádkem a taktéž se zákonem. Ke dni 7. 5. 2013 tedy tzv. přísudkovou vyhlášku zrušil a v návaznosti na její zrušení publikoval Ústavní soud sdělení č. org. 23/13 (dále jen „Sdělení“), které mělo za úkol interpretovat derogační účinky Nálezu.²⁵

Ústavní soud ve svém sdělení ale neodpověděl na otázku, jak postupovat po zrušení vyhlášky při vyčíslení nákladů oprávněného na právní zastoupení v rámci exekučního řízení. V praxi tak vznikaly rozpory v otázce, čím se při vyčíslování nákladů řídit. Konkrétně nebylo jasné, k jakému okamžiku vznikne oprávněnému právo na náhradu nákladů právního zastoupení, zda okamžikem nabytí právní moci usnesení o zahájení exekuce²⁶ nebo zda okamžikem nabytí právní moci příkazu k úhradě nákladů exekuce. Většina z řad advokacie se přikláněla k názoru, že nárok na náhradu nákladů právního zastoupení oprávněného v rámci exekučního řízení vzniká právní mocí usnesení o zahájení exekuce, a to zejména vzhledem k tomu, že nárok byl oprávněnému přisouzen již samotným usnesením. Praxe exekutorů ale naznačovala jejich opačný názor.²⁷ Sporná otázka se nakonec dostala až

---

²⁴ Nález Ústavního soudu ČR ze dne 17. dubna 2013, sp. zn. Pl. ÚS 25/12

²⁵ Tamtéž

²⁶ Dle zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti, ve znění účinném do 31. 12. 2012, bylo o zahájení exekuce rozhodnuto nabytím právní moci usnesením o zahájení exekuce.

²⁷ CALLAGHAN, Ida. *Zrušená přísudková vyhláška a náklady právního zastoupení v exekučním řízení zahájeném před její derogací* [online]. epravo.cz, 16. září 2014 [cit. 20. března 2015]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/zrusena-prisudkova-vyhlaska-a-naklady-pravniho-zastoupeni-v-exekucnim-rizeni-zahajenem-pred-jeji-derogaci-95197.html>>.

k Ústavnímu soudu, který ve svých nálezech²⁸ stanovil, že náklady právního zastoupení v exekučním řízení jsou pravomocně stanoveny nikoliv nabytím právní moci usnesení o zahájení exekuce, ale až pravomocným příkazem k úhradě nákladů exekuce. Z čehož vyplývá, že přesto, že byla exekuce zahájena před datem 1. 1. 2013, ale příkaz k úhradě nákladů exekuce byl vydán po tomto datu, tedy po zrušení předmětné vyhlášky, budou se náklady vyčíslovat postupem dle Advokátního tarifu.

Tímto ale sporné otázky související s náhradou nákladů právního zastoupení nekončí. V rámci kritéria účelnosti takto vynaložených nákladů bych zde chtěla zmínit hned několik nálezů Ústavního soudu ČR. Účelnost je podmínkou nároku na náhradu hotových výdajů a náklady, které nebyly potřebné k účelnému uplatňování práva, soud účastníkovi nepřizná.

V prvním nálezu, který zde zmíním, se Ústavní soud zabýval tím, jak je to s účelností vynaložených nákladů stěžovatele na jejich právní zastoupení u ústředních orgánů státní správy. K tomu Ústavní soud uvedl, že: *„Je všeobecně známo, že ústřední orgány státní správy mají zřízeny k výkonu právních agend příslušné právní (legislativní) odbory, zaměstnávající dostatečný počet odborných pracovníků, kteří jsou schopni zajišťovat ochranu zájmů České republiky před soudy. To nejméně pokud jde o dobu před vydáním zákona č. 201/2002 Sb., o Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových, kterým byl zřízen Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových, který z větší části zastupování státu v řízení před obecnými soudy převzal.“*²⁹ Dodal, že tedy v tomto případě není důvod, aby žalovanou stranu zastupoval advokát a pokud se tak stalo, pak nelze po stěžovateli žádat, aby tyto vzniklé náklady žalované hradil, protože tyto nelze považovat za potřebné k účelnému uplatňování nebo bránění práva ve smyslu § 142 odst. 1 OSŘ.³⁰

Ústavní soud se nicméně v rámci argumentace nevypořádal s nálezem jiného senátu Ústavního soudu, jenž byl vydán přibližně měsíc před výše zmíněným nálezem, ve kterém Ústavní soud možnost přiznání náhrady nákladů řízení státu vlastně připustil. Ústavní soud se zde vyjádřil tak, že: *„Je-li účastníkem takového řízení stát a jemu vznikl podle ustanovení § 142 odst. 1 o. s. ř. nárok na náhradu*

²⁸ Nález Ústavního soudu ČR dne 8. července 2014, sp. zn. II. ÚS 979/12; nález Ústavního soudu ČR ze dne 8. července 2014, sp. zn. II. ÚS 2089/14

²⁹ Nález Ústavního soudu ČR ze dne 9. října 2008, sp. zn. I. ÚS 2929/07

³⁰ Tamtéž

*nákladů řízení, pak nelze tuto skutečnost ponechat bez vlivu na rozhodování o těchto nákladech. Pokud je stát účastníkem soukromoprávního řízení, vystupuje v něm jako strana, neboť v tomto postavení nevykonává veřejnou moc, na druhé straně není běžnou právní osobou.*³¹

S názorem Ústavního soudu lze jistě souhlasit v tom, že jestliže má stát vlastní aparát, který má bránit jeho zájmy před soudy, neměl by využívat externích poskytovatelů právní služeb a neměl by tak účastníkům tak působit větší než takové výdaje, které jsou nezbytně nutné. Je ale dle mého názoru nutné brát zřetel na skutkové okolnosti konkrétního případu. Pravděpodobně budou převažovat případy, kdy by právě s ohledem na konkrétní skutkové okolnosti případu k přiznání náhrady nákladů řízení státu dojít nemělo, protože zastoupení advokátem by bylo v takovém konkrétním případě skutečně neúčelné a zbytečné. To samé lze ale říci i u některých soukromých osob, například velkých českých či mezinárodních korporací, které rovněž mívají svá často ne malá právní oddělení. Důraz je tedy nutné dávat zejména na to, zda stát prostředky opravdu účelně vynaložil a lze souhlasit také s tím, aby byl stát v rámci posuzování účelnosti třeba i přísněji hodnocen. Může se totiž jednat mnohdy o významné kauzy, kdy je třeba větší odbornosti nebo zkušeností, které státu jeho vlastní aparát není schopen poskytnout. Vzhledem k tématu mé práce je ale potřeba primárně se na tuto otázku dívat z pohledu exekučního řízení. V tomto případě lze však pochybovat o tom, zda je v rámci tohoto řízení potřeba tak velká odbornost, resp. zda tu existují takové úkony v exekučním řízení, pro které by bylo pro stát nutné najímat si externí firmy, zvláště když exekutor v tomto řízení rozhoduje zpravidla bez jednání, například s výjimkou v případě zastavení.

Další vývoj judikatury se ubíral spíše směrem, kterým výše zmíněný nálezn. I. ÚS 2929/07 popíral. V nich Ústavní soud uvedl, že z článku 37 odst. 2 a 3 LZPS vyplývá právo každého, včetně státu i osoby s právníkem vzděláním, vykonávající advokátní činnost, na právní pomoc v řízení před soudy, jinými státními orgány či orgány veřejné správy, a to od počátku řízení. Zároveň je garantována také rovnost všech účastníků před zákonem. Vzhledem k ústavně zaručenému právu na právní pomoc nelze dle názoru Ústavního soudu prostřednictvím uvedeného termínu vymezovat kategorii subjektů, která by tak z hlediska právního zastoupení měla mít

---

³¹ Nález Ústavního soudu ČR ze dne 3. září 2008, sp. zn. II. ÚS 446/08

postavení odlišné od ostatních subjektů, a tak jí vlastně její právo upírat a diskriminovat ji.³²

Kromě toho, zda určitému subjektu, vybavenému odborným personálem přísluší či nepřísluší náhrada nákladů řízení spočívající v odměně za jeho právní zastoupení, se Ústavní soud zabýval rovněž právním zastoupením advokáta jiným advokátem. Prvním v této věci byl náleze, v němž obecný soud odmítl účastníkovi zastoupenému advokátem přiznat náhradu nákladů řízení odměnu za zastupování, protože tyto výdaje nepovažoval za účelně vynaložené vzhledem k tomu, že účastník měl sám právnické vzdělání a vykonával advokátní činnost, a měl by tak být schopen hájit své zájmy před soudem dostatečně kvalifikovaným způsobem. Ústavní soud se ve svém nálezu s názorem obecného soudu neztotožnil a vyslovil, že pojem "důvodný" je v rámci aplikovaného ustanovení chápán jako určitou pojistku před nadměrnými náklady nesouvisejícími s řízením. Nelze jej však chápat jako kategorizaci osob, které by měly mít z hlediska právního zastoupení odlišné postavení a tak jim upírat jejich právo.³³

V jiném nálezu Ústavní soud nicméně náhradu nákladů za právní zastoupení advokátovi naopak nepřiznal z důvodu, že náklady nebyly dle jeho názoru důvodné, jelikož palmare je u advokátů běžnou náplní jejich činnosti, a proto se v této problematice jistě velmi dobře orientují. Zároveň v této souvislosti Ústavní soud vymezil situaci, kdy by nebylo možné účastníkovi přiznat náhradu nákladů právního zastoupení. Jednalo by se o případy zneužití práva na úkor protistrany, kdy by šlo například o banální věc, zvolení zástupce by byl "z opačného konce republiky" nebo by šlo zjevně o snahu protistranu vystrašit.³⁴

V rámci posledního mnou zmíněného nálezu k této problematice se Ústavní soud vyjádřil tak, že: *„I přes právní jednoduchost a relativní bagatelnost projednávané věci Ústavní soud konstatuje, že právo na právní pomoc je garantováno všem bez ohledu na stupeň dosaženého vzdělání. Pokud tedy obecný soud neúčelnost vynaložených nákladů spočívající v odměně za právní zastoupení odůvodnil pouze skutečností, že je žalobce sám advokátem s generální právní praxí a mohl tak žalobu i účast u jednání obsáhnout sám, dopustil se tak výkladu*

---

³² Nález Ústavního soudu ČR ze dne 7. července 2009, sp. zn. II. ÚS 2257/08; náleze Ústavního soudu ČR ze dne 17. července 2009, sp. zn. II. ÚS 986/09

³³ Nález Ústavního soudu ČR ze dne 19. června 2007, sp. zn. II. ÚS 187/06

³⁴ Nález Ústavního soudu ČR ze dne 25. března 2014, sp. zn. I. ÚS 3819/13

*aplikovaného ustanovení o nákladech řízení porušujícího právo na spravedlivý proces, jakož i právo na právní pomoc.*³⁵

Dle mého názoru nelze věc paušalizovat tak, že by advokát v žádném případě neměl mít právo na náhradu nákladů právního zastoupení vůbec. Na tomto místě je třeba zmínit čl. 37 odst. 2 LZPS, kde se píše, že každý, to znamená i osoba s právnickým vzděláním, která vykonává advokátní činnost, má od počátku řízení právo na právní pomoc v řízení před soudy, jinými státními orgány či orgány veřejné správy. Rovnost všech účastníků před zákonem je pak garantována v rámci třetího odstavce. Závěrem lze říci, že stejně jako v případě státu by měly být posuzovány konkrétní skutkové okolnosti. Určitými důvody by mohla být vyšší míra objektivit v případech, kdy by byl účastník subjektivně zainteresován a nebyl schopen objektivního pohledu na věc. Dále by to pak mohlo být opodstatněno třeba větší kvalifikovaností nebo specializací jiného právního zástupce pro daný obor.

Do úpravy náhrady nákladů právního zastoupení nejen v rámci exekučního řízení se v § 89a EŘ promítl nově přijatý zákon č. 139/2015 Sb., kterým se mění zákon občanský soudní řád, exekuční řád a další zákony. Tento zákon se stal účinným 1. 7. 2015 a kromě jiného přináší i změnu v úpravě náhrady hotových výdajů účastníkům řízení, kteří nejsou zastoupeni zástupcem podle § 137 odst. 2 OSŘ a nedoloží výši hotových výdajů, které jim vznikly v souvislosti se soudním řízením. V takových případech náleží dle tohoto zákona těmto účastníkům náhrada hotových výdajů v paušální výši, která bude stanovena prováděcím právním předpisem.³⁶

Do účinnosti zmíněného zákona účastníkům nezastoupeným zástupcem dle § 137 odst. 2 OSŘ nebyla náhrada právního zastoupení přiznána, pokud vznik takových nákladů nedoložili, čímž byly na nezastoupené účastníky kladeny značně vyšší nároky. Nezastoupeným účastníkům vznikaly v souvislosti s řízením určité náklady, které obvykle tito ve sporu úspěšní účastníci nevyčíslovali, protože by toto prokazování ve výsledku znamenalo více starostí než by odpovídalo přiznané náhradě. Také tímto byli účastníci motivováni, aby se nechali zastoupit profesionálem, protože v tomto případě jsou náhrady určeny paušální částkou. Cílem

---

³⁵ Nález Ústavního soudu ČR ze dne 23. září 2014, sp. zn. IV. ÚS 1674/14

³⁶ Zákon č. 319/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální zákon)

nové úpravy bylo tedy srovnat postavení účastníků zastoupeného a nezastoupeného, neboť není důvod, proč by měly být na nezastoupeného účastníka kladeny větší požadavky. Nově nebude muset nezastoupený účastník prokazovat hotové výdaje za účelem jejich přiznání. Bude mu stanovena paušální částka, která mu bude nahrazena, v případě, že skutečnou výši nákladů nedoloží. Pokud vzniknou nezastoupenému účastníkovi výdaje vyšší, než odpovídá paušální částce, nemusí této paušální částky využít a mohou své účelně vynaložené náklady vyčíslit a doložit. V této paušální náhradě nebude nahrazen soudní poplatek.³⁷

Touto novelou reagovalo Ministerstvo spravedlnosti na nález Ústavního soudu, který stanovil, že paušální náhrada hotových výdajů i při nezastoupení advokátem zaručuje zásadu rovnosti účastníků řízení ve smyslu článku 37 odst. 3 LZPS. Současně zde Ústavní soud uvedl, že má účastník řízení vždy na výběr, jestli doloží skutečnou výši hotových výdajů anebo zda uplatní výši paušální, která bude stanovena navrhovanou vyhláškou.³⁸

Jak je nově navrhováno, výše paušální sazby má stanovit vyhláška, kterou má vydat Ministerstvo spravedlnosti. V návrhu připravovaná vyhláška rozlišuje, zda se jedná o spory, ve kterých bylo rozhodnuto o peněžitém plnění ve výši nepřesahující 50 000 Kč bez příslušenství, v tom případě bude paušální částka činit 300 Kč za jeden úkon, v ostatních případech pak půjde o částku 900 Kč.³⁹

Nově přijatý zákon se zdá být vítaným krokem vpřed, zejména k zajištění rovnosti účastníků řízení, fungování v praxi je ale zatím otázkou. Ze zmíněného návrhu vyhlášky, která má výši náhrady konkretizovat, ani z důvodové zprávy například nevyplývá, za úkony jakého charakteru přesně má být náhrada poskytována. Dále novela může vést k situaci, kdy pro účastníky řízení bude z jejich pohledu výhodnější využít institutu tzv. obecného zmocněnce, kterému bude výše nové paušální náhrady stačit jako odměna, v takovém případě zde bude s jistotou chybět nutná profesionalita a kvalita služeb, kterou by jinak poskytl advokát.

---

³⁷ Důvodová zpráva, která je součástí sněmovního tisku č. 337/0 ze dne 7. října 2014

³⁸ Nález Ústavního soudu ze dne 7. října 2014, sp. zn. Pl. ÚS 39/13

³⁹ Návrh vyhlášky, kterou se stanoví paušální výše náhrady hotových výdajů a ušlého výtěžku účastníka pro účely rozhodování o náhradě nákladů řízení v případech podle § 151 odst. 3 občanského soudního řádu a podle § 89a exekučního řádu. [online]. psp.cz, [citováno 17. srpna 2015]. Dostupné na < <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=111416>>.

3.3 Odměna exekutora

Jako možná nejdůležitější a zároveň hojně diskutovanou složku nákladů exekuce bych označila odměnu exekutora. Jak ji označuje Martina Kasíková, „*odměna exekutora za výkon exekuční a jiné činnosti je úplatou za činnost vykonávanou osobně exekutorem nebo jeho zaměstnanci, pokud zákon výslovně nestanoví, že za takovou činnost exekutorovi náleží zvláštní náhrada.*“⁴⁰ Za takovou náhradu lze považovat jen náhradu hotových výdajů, náhradu za doručení písemnosti nebo náhradu za ztrátu času dle § 87 odst. 1 a § 90 odst. 1 EŘ.⁴¹

Odměna exekutora jako taková je upravena v § 90 až 92 EŘ. Ustanovení § 90 EŘ stanoví taxativně jednotlivé složky odměny exekutora. Základní odměnou je tzv. tarifní odměna, která se počítá procentem z vymoženého plnění u peněžitého plnění a paušální částkou, pokud jde o nepeněžité plnění. Její výše je stanovena Ministerstvem spravedlnosti ve zvláštním předpise, kterým je vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „*exekuční tarif*“ nebo „*ET*“).⁴²

Exekuční činností exekutora a jeho zaměstnanců se myslí úkony dle § 28 až 73, § 87 odst. 4 a § 88 EŘ konané v rámci pověření k provedení exekuce soudem, které směřují k vynucení splnění povinnosti, která nebyla povinným plněna dobrovolně. Pod tuto činnost je nutné zahrnout také úkony v souvislosti s manipulací a úschovou exekučních spisů podle § 93 až 104 EŘ.⁴³ Dle § 1 odst. 3 ET je v odměně zahrnuta i náhrada za běžné administrativní a jiné práce v souvislosti s exekuční činností a další činností exekutora.

3.3.1 Povaha ustanovení § 3 odst. 1 Exekučního řádu

Základním pramenem pro odměňování exekutora je ustanovení § 3 odst. 1 EŘ, které uvádí, že exekutor vykonává exekuční činnost za úplatu, což by mělo být zárukou nezávislosti v rámci jeho postupu v exekučním řízení.

---

⁴⁰ KASÍKOVÁ, Martina. In KASÍKOVÁ, Martina (ed). *Exekuční řád. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 526.

⁴¹ Tamtéž, s. 493.

⁴² HLAVSA, Petr a kol. *Exekuční řád a zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí*. 1. vydání. Praha: Leges, 2013, s. 162.

⁴³ KUČERA, Zdeněk. In KASÍKOVÁ, Martina (ed). *Exekuční řád. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 766.

Pokud bychom vycházeli z jazykového výkladu tohoto ustanovení, jednalo by se o ustanovení kogentní. To znamená, že se exekutorovi za každou prováděnou činnost, za předpokladu, že se nedopustí pochybení, musí dostat odměny stanovené v ET. Z tohoto závěru ale rovněž vyplývá, že ač exekuce neskončí úspěšně a plnění není vymoženo, nelze připustit, aby ani v takové situaci nebyl exekutorovi nárok na náhradu jeho odměny a vynaložených nákladů.⁴⁴

Nárok na úhradu nákladů vyplývající z § 3 odst. 1 EŘ nelze odepřít ani soudním rozhodnutím. Tento výklad je podporován i judikaturou. Ústavní soud ve svém rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 372/04 ze dne 8. 8. 2005 konstatoval, že podle ustanovení § 87 odst. 2 a 3 EŘ leží povinnost k úhradě nákladů exekuce jak vůči exekutorovi, tak vůči oprávněnému zásadně na povinném. Dle ustanovení § 89 EŘ soud nicméně může uložit oprávněnému, aby nahradil náklady exekuce, dojde-li k zastavení exekuce. Ústavní soud dodal, že ustanovení EŘ upravující náklady řízení musí být interpretována s ohledem na specifické postavení exekutora a nezbytné zachování jeho nezávislosti a nestrannosti. Jestliže na jedné straně zákonodárce v § 3 odst. 1 EŘ vyjádřil zcela zjevně svůj úmysl, aby exekutor vykonával svou činnost za úplatu, nelze další ustanovení téhož právního předpisu aplikovat a interpretovat zcela opačně a odměnu ani náhradu dalších vzniklých nákladů exekutorovi nepřiznat. Není tedy možné náhradu nákladů exekutora odmítnout s odkazem na subsidiární užití občanského soudního řádu pro nedostatek "procesního zavinění". Oprávněný tak musí při podání návrhu na provedení exekuce toto riziko s ohledem na možnosti povinného zvážit. Každé takové rozhodnutí soudu musí být ze zcela pochopitelných důvodů řádně odůvodněno.⁴⁵

Ústavní soud tento právní názor podpořil i v dalším svém nálezu I. ÚS 290/05 ze dne 23. 2. 2006. Zde uvedl, že pokud obecný soud při svém rozhodování úplně pominul kogentní ustanovení § 3 EŘ a odepřel stěžovateli nárok na úplatu, vymyká se jeho rozhodnutí zcela zjevně nosnému principu, na němž je Exekuční řád vybudován, což do budoucna ohrožuje nezávislost exekutora. Podle názoru Ústavního soudu obecný soud interpretoval a aplikoval příslušná ustanovení EŘ natolik extrémně, že svým postupem zjevně vybočil z mezí ústavnosti a zasáhl tak do

---

⁴⁴ KASÍKOVÁ, Martina. In KASÍKOVÁ, Martina (ed). *Exekuční řád. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 11.

⁴⁵ Nález Ústavního soudu ČR ze dne 8. srpna 2005, sp. zn. II. ÚS 372/04.

práv stěžovatele, jakožto účastníka řízení, na spravedlivý proces v řízení, v němž se o úhradě nákladů exekuce rozhodovalo. Dle názoru Ústavního soudu rovněž obecný soud zasáhl do práva stěžovatele vlastnit majetek, které garantuje čl. 11 LZPS, protože vlastní majetek <http://smutnyexekutor.cz/> exekutora byl takto neoprávněně zmenšen.⁴⁶ Právo exekutora na odměnu za vykonanou exekuční činnost je nicméně modifikováno dalšími faktory, kterými jsou například zastavení exekuce nebo dobrovolnost plnění ze strany povinného. Shora uvedené názory Ústavního soudu tedy neplatí bezvýjimečně.⁴⁷

Kogentnost ustanovení se však projevuje i v tom, že exekutor není oprávněn exekuční činnost poskytovat za odměnu, která je nižší než platná odměna tarifní, stanovená cenovým předpisem⁴⁸ nebo za provedené služby neúčtuje odměnu žádnou, tedy v rozporu s podmínkami, které v souladu s § 92 stanoví ET. Exekutor by se v tomto případě dopustil závažného porušení pravidel soutěže mezi exekutory a takové jednání by pak bylo možné považovat za kárný delikt, jelikož je v rozporu s ustanoveními exekučního řádu a pravidly obsaženými v etickém kodexu.⁴⁹

Ustanovení § 3 odst. 1 EŘ lze vztáhnout i na činnosti, na které EŘ nepamatuje, nicméně dle zákona je exekutor povinen tyto činnosti provádět. Jedná se například o autorizovanou konverzi dokumentů dle § 74 odst. 1 písm. b) EŘ.

3.3.2 Pojem vymožené plnění ve stínu judikatury

Výše a způsob výpočtu odměny neupravuje EŘ, ale vyhláška ministerstva, kterou je Exekuční tarif, a to v ustanoveních § 5 až 15 ET. Výše odměny je odvislá na druhu vymáhané povinnosti a výši vymáhané pohledávky. Vyhláška rozlišuje, zda jde o odměnu za provedení exekuce, jejímž předmětem je vymožení peněžitého plnění nebo zda se jedná o odměnu za provedení exekuce ukládající jinou povinnost než zaplacení peněžité částky.

Výše odměny za vymožení peněžitého plnění je stanovena v ustanovení § 5 a 6 ET a vychází od výše exekutorem vymoženého plnění jako základu pro určení odměny. Stanovuje se pak procentní sazbou ze základu, do něhož se nezapočítávají

---

⁴⁶ Nález Ústavního soudu ČR ze dne 23. února 2006, sp. zn. I. ÚS 290/05.

⁴⁷ K tomu srov. podkap. 4. 2. 2. Náklady exekuce u zastavení exekuce pro nemajetnost a podkap. 3. 3. 2. Pojem vymoženého plnění ve stínu judikatury

⁴⁸ Vyhláška č. 330/2001 Sb., v platném znění.

⁴⁹ Usnesení Sněmu Exekutorské komory České republiky ze dne 28. února 2006, kterým byl přijat v souladu s ustanovením § 110 odst. 7 písm. l) Exekučního řádu stavovský předpis, kterým se stanoví Pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže soudních exekutorů (dále jen „etický kodex“).

náklady exekutora ani náklady oprávněného. Minimální odměnou za tento typ plnění jsou dle ustanovení § 6 odst. 3 ET 3000,- Kč. Pokud jde o odměnu za vymození nepeněžitěho plnění, úpravu najdeme v ustanovení § 7 až 10 ET. Výše odměny je zde stanovena buď paušální částkou, nebo procentní sazbou, dle druhu vymáhaného plnění.⁵⁰

Ač se na první pohled zdá právní úprava vyčerpávající, není tomu tak. Již od počátku je předmětem bohaté judikatury, která pohled na tuto problematiku postupem času výrazně modifikovala. Z pohledu judikatury byl nejvíce zajímavý vývoj úpravy v případě způsobu výpočtu odměny exekutora za provedení exekuce ukládající povinnému zaplacení peněžitě částky.

Jako základ pro výpočet odměny za provedení exekuce ukládající zaplacení peněžitě částky je výše exekutorem vymoženého plnění, což se po celou dobu prakticky nemění. Definice toho, co vymoženým plněním je, ale od počátků chyběla, a tak v tomto směru vznikaly interpretační nejasnosti. Otázkou bylo, zda lze pod vymožené plnění zahrnout jen prostředky získané exekutorem za použití exekučních příkazů jako nástrojů, prostřednictvím kterých je exekuce realizována, nebo zda lze započítat i úhradu provedenou povinným nebo třetí osobou plnící za něj, popřípadě náklady exekuce a náklady oprávněného.⁵¹

Alespoň některé výkladové problémy měly být odstraněny přijetím novely vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 233/2004 Sb., která § 5 ET novelizovala. Nově se za vymožené plnění považovalo každé plnění, které bylo učiněno poté, co bylo doručeno v usnesení o nařízení exekuce povinnému rozhodnutí soudu o nařízení exekuce, za předpokladu, že nešlo o plnění směřující ke splnění povinnosti k úhradě nákladů exekuce nebo nákladů povinného.⁵² Netrvalo dlouho a vlivem dvou řízení u Ústavního soudu⁵³, s návrhy směřujícími ke zrušení dotčeného ustanovení z roku 2004, bylo vymezení pojmu vymožené plnění vyhláškou č.291/2006 Sb. znovu novelizováno. Nově bylo vymoženým plněním každé plnění, které bylo učiněné poté, co soud vydal usnesení o nařízení exekuce.⁵⁴ Odměna exekutora není vypočítávána z nákladů, které v rámci exekuce náležejí oprávněnému a exekutorovi, což bylo

---

⁵⁰ K tomu viz podkap. 3.3.4 Odměna za exekuci ukládající jinou povinnost než zaplacení peněžitě částky

⁵¹ VOJTKOVÁ, Veronika. Odměna soudního exekutora za provedení exekuce ukládající zaplacení peněžitě částky ve světle judikatury a legislativních změn. *Komorní listy*, 2013, roč. 15, č. 3, s. 15.

⁵² Ustanovení § 5 ET, ve znění účinném do 31. července 2006.

⁵³ Tato řízení byla vedena pod sp. zn. I. ÚS 639/04 a sp. zn. I. ÚS 752/04. Později byla spojena ke společnému řízení pod sp. zn. PL ÚS 8/06.

⁵⁴ Ustanovení § 5 ET, ve znění účinném do 27. dubna 2007.

upřesněné vyhláškou č. 490/2012 Sb. Naopak je tomu ale u nákladů oprávněného vzniklých v nalézacím řízení, které jsou pro základ výpočtu odměny započítávány.⁵⁵

Zásadní úlohu v chápání pojmu vymožené plnění hrál bezesporu náleží Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 8/06, kterým Ústavní soud zrušil druhou větu ustanovení § 5 ET⁵⁶ a dále byla zrušena přechodná ustanovení vyhlášek č. 291/2009 Sb. a č. 233/2004 Sb., podle nichž bylo možné ET ke stanovení odměny exekutora aplikovat i na řízení zahájená před nabytím účinnosti této vyhlášky, kromě těch, ve kterých bylo o odměně již pravomocně rozhodnuto.

Tento náleží byl významný hned ze dvou důvodů. Za prvé se zde Ústavní soud vyjádřil k obsahu pojmu vymožené plnění. Uvedl zde, že o vymožené plnění se nejedná v případě, kdy povinný, ač po nařízení exekuce, nýbrž před jejím nuceným provedením, vymáhanou částku zcela dobrovolně uhradil v plné výši, a to bez přímé účasti exekutora. Ústavní soud v náleží neupírá exekutorům právo na spravedlivou odměnu, považuje ale za neodůvodněné zvýhodnění vůči těm exekutorům, kteří exekuci fakticky provedou, aby se do odměny započítávala i částka, kterou povinný uhradí bez přímé účasti exekutora.⁵⁷ Co se týče hotových výdajů, Ústavní soud zde postupuje analogicky jako u odměny exekutora.⁵⁸

Druhý důvod se týkal stanovení nákladů exekuce ve vztahu k vynaloženému úsilí exekutora. Ústavní soud konstatoval, že: „*ústavně konformní úprava odměn exekutora by neměla vycházet pouze z přímé závislosti odměny na výši vymoženého plnění, ale odrážet i složitost, odpovědnost a namáhavost exekuční činnosti podle jednotlivých druhů a způsobů výkonu exekuce.*“⁵⁹

Dle mého názoru by byla doslovná aplikace této myšlenky v praxi velmi problematická a velmi snadno zneužitelná. Otázkou je, kdo by měl zmíněná kritéria složitosti a namáhavosti posuzovat. Jistě ne exekutor sám, břemeno posouzení by tedy náleželo zřejmě soudu. Kromě toho by došlo také k ohrožení principu právní jistoty, neboť exekutor by si předem měl být vědom toho, v jaké výši mu odměna za výkon exekuční činnosti náleží. Možným řešením by bylo přijetí nové úpravy, která by složitost způsobu vymožení zohledňovala, a zasazení přesných pravidel pro posouzení do zákona. Určení konkrétních kritérií hodnocení obtížnosti případu je

⁵⁵ KASÍKOVÁ, Martina, ŠIMKA, Karel. In KASÍKOVÁ, Martina (ed). *Exekuční řád. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 772.

⁵⁶ Ve znění účinném ke dni vydání náleží.

⁵⁷ Náleží Ústavního soudu ČR ze dne 1. března 2007, sp. zn. Pl. ÚS 8/06.

⁵⁸ Náleží Ústavního soudu ČR ze dne 21. ledna 2006, sp. zn. I. ÚS 2930/2009.

⁵⁹ Náleží Ústavního soudu ČR ze dne 1. března 2007, sp. zn. Pl. ÚS 8/06.

tedy na zákonodárci. Do té doby však dle mého není možné tuto tezi Ústavního soudu beze všeho v praxi aplikovat a je třeba řídit se pravidly pro stanovení odměny exekutora, která jsou zákonem jasně stanovena.

Dále Ústavní soud vytkl absenci ustanovení, na základě kterého by bylo možno de iure ohodnotit snahu dlužníka, pokud by plnil sice až po nařízení exekuce, nicméně dobrovolně byť na poslední chvíli před jejím nuceným provedením. K tomu uvádí, že: *„Ustanovení vyhlášky sice naznačují, že v takovém případě náleží exekutorovi odměna ve výši 50%, avšak jen tehdy, pokud exekutor upustil od provedení exekuce, přičemž exekuční řád mu umožňuje tak učinit pouze v případě, že byly uhrazeny i náklady exekuce, do nichž patří též odměna exekutora. Z toho vyplývá, že pokud povinný neuhradí odměnu exekutora v plné výši, podle doslovného znění zákona nelze upustit od exekuce, byť vymáhaná pohledávka byla uhrazena, a proto má exekutor proti smyslu logiky právo na odměnu v plné výši (jde o pohyb v kruhu).“*⁶⁰

Nakonec Ústavní soud dodal, že: *„Do přijetí takové právní úpravy bude na obecných soudech, aby při rozhodování o odměně exekutora interpretovaly výši exekutorem vymoženého plnění v souladu s naznačenými principy.“*⁶¹

Já osobně se ztotožňuji spíše s názorem soudce Vladimíra, který vyjádřil v odlišném stanovisku k tomuto nálezu. Stejně jako soudce V. Kůrka se totiž domnívám, že derogační snahy měly směřovat spíše k ustanovení § 11 odst. 1 ET, které se přímo dotýká obsahu nálezu Ústavního soudu. Ustanovení § 5 odst. 1 věty druhé ET slouží jako obecný podklad pro rozhodování o odměně exekutora. Určujícím je však zmíněné ustanovení § 11 odst. 1 ET, který reaguje na situace, kterých se ústavní nález týká, a to, zda povinný plnil dobrovolně a ohodnocení této snahy. Ochrana, která je povinnému poskytována, je dle V. Kůrky logicky limitována tím, že se váže k osobě, která nesplnila dobrovolně svoji povinnost, na základě čeho jí to bylo nutno autoritativně uložit exekučním titulem, a která ani v další lhůtě titulem stanovené oprávněnému neplnila. Bere-li taková osoba na sebe riziko exekuce, není ani ústavněprávně nepřijatelné s ní spojoval též ty nepříznivé důsledky dalšího soudního (exekučního) řízení, které spočívají v objektivně předjímatelných újmách nákladových, včetně odměny exekutora. Dodává také, že výsledkem zrušení ustanovení § 5 odst. 1 věty druhé ET bude opětovné otevření debaty v soudní praxi

⁶⁰ Nález Ústavního soudu ČR ze dne 1. března 2007, sp. zn. Pl. ÚS 8/06.

⁶¹ Tamtéž.

nad tím, co je obsahem vymoženého plnění jako základu pro stanovení odměny exekutora.⁶²

Obecně považuji vazbu odměny exekutora na výši vymoženého plnění za značně motivující, což bezesporu přispívá k větší efektivitě vymáhání oproti soudnímu výkonu rozhodnutí.

Ústavní soud postupem času vymezil celkem tři situace, kdy exekutorovi vzniká nárok na odměnu ve vazbě na to, ke kterému okamžiku povinný svou pohledávku dobrovolně uhradil. První situace vychází z toho, že povinný pohledávku uhradí až po tom, co je exekuční řízení zahájeno, ale ještě před doručením usnesení o nařízení exekuce (dnes vyznění o zahájení exekuce). Zde je Ústavní soud toho názoru, že ač dlužník plnil až po nařízení exekuce, nebylo to v důsledku činnosti exekutora, vymožené plnění jako základ pro odměnu exekutora je tedy nulové a exekutor nárok na odměnu nemá.⁶³ Ústavní soud je ale toho názoru, že za situace, že není exekutorovi přiznána odměna, je potřeba mu přiznat jen nárok na hotové výdaje, které exekutor účelně vynaložil do okamžiku úhrady povinným.⁶⁴ V druhém případě povinný pohledávku uhradí po doručení usnesení o nařízení exekuce, ale stále ve lhůtě ke splnění vymáhané povinnosti. Dle názoru Ústavního soudu je zde třeba ohodnotit jistý stupeň dobrovolnosti v souladu s § 11 ET, protože zde povinný plnil ještě před provedením přímé exekuce.⁶⁵ V rámci třetí situace povinný splní dobrovolně, nicméně až po uplynutí lhůty k dobrovolnému plnění. Zde Ústavní soud uvedl, že zde není prostor pro ohodnocení dobrovolnosti, protože jestliže povinný plnil bez použití instrumentů přímé exekuce, ale až po zákonné lhůtě stanovené pro dobrovolné plnění, nárok na snížené náklady nemá.⁶⁶

Vymožené plnění je aktuálně charakterizováno v ustanovení § 46 odst. 4 EŘ, podle kterého se za vymožené plnění považuje plnění získané provedením exekuce některým ze způsobů podle § 59 odst. 1 EŘ, provedením exekuce dle odst. 6 nebo

---

⁶² Nález Ústavního soudu ČR ze dne 1. března 2007, sp. un. Pl. ÚS 8/06, odlišné stanovisko soudce Vladimíra Kůrky.

⁶³ Nález Ústavního soudu ČR ze dne 29. července 2009, sp. zn. II. ÚS 1540/08; nález Ústavního soudu ČR ze dne 21. ledna 2010, sp. zn. I. ÚS 2930/2009; nález Ústavního soudu ČR ze dne 17. srpna 2009, sp. zn. II. ÚS 1061/10; nález Ústavního soudu ČR ze dne 23. srpna 2012, sp. zn. II. ÚS 3335/11.

⁶⁴ Nález Ústavního soudu ČR ze dne 21. ledna 2010, sp. zn. I. ÚS 2930/2009.

⁶⁵ Nález Ústavního soudu ČR ze dne 9. března 2010, sp. zn. II. ÚS 1994/09 a nález Ústavního soudu ČR ze dne 11. června 2009, sp. zn. II. ÚS 233/09.

⁶⁶ Nález Ústavního soudu ČR ze dne 3. března 2011, sp. zn. II. ÚS 864/10; nález Ústavního soudu ČR ze dne 31. ledna 2012, sp. zn. IV. ÚS 3378/11; nález Ústavního soudu ČR ze dne 10. května 2013, sp. zn. II. ÚS 391/12.

hrazené na vymáhanou povinnost od uplynutí lhůty podle odst. 6 a vydání exekučního příkazu do provedení exekuce podle tohoto exekučního příkazu. Současnou úpravou zákonodárce reagoval na požadavky Ústavního soudu, aby povinnému byla poskytnuta možnost splnit vymáhanou povinnost dobrovolně a mohl se tak vyhnout nepřiměřené majetkové újmě, byť splnil až po zahájení exekuce. Pokud povinný dobrovolně splní vymáhaný nárok spolu se zálohou na snížené náklady exekuce ve lhůtě 30 dnů od doručení výzvy k dobrovolnému splnění vymáhané povinnosti, vydá exekutor neprodleně příkaz k úhradě nákladů exekuce (§ 46 odst. 6 EŘ). Dobrovolné splnění je zde zohledněno tak, že exekutorovi náleží pouze snížená odměna. U exekuce na peněžitá plnění činí 50 % odměny dle § 6 ET a v případě exekuce na nepeněžitá plnění má exekutor nárok na 30 % odměny dle § 7 až 10 ET. Právo na sníženou náhradu hotových výdajů má exekutor, pokud povinný uhradí, vedle vymáhaného nároku a zálohy na snížené náklady exekuce, i náklady oprávněného. Exekutor tak bude mít nárok pouze na sníženou částku 1750 Kč, a to za předpokladu, že vymáhané plnění nepřevyšuje částku 10 000 Kč (§ 13 odst. 3 ET). Splní-li povinný vymáhaný nárok dobrovolně, avšak až po uplynutí lhůty k dobrovolnému plnění, nárok na snížené náklady nemá.

3.3.3 Smluvní odměna

Oprávněný a soudní exekutor si mohou sjednat tzv. smluvní odměnu. Děje se tak zpravidla uzavřením smlouvy o vedení exekuce, pro kterou zákon stanoví obligatorně písemnou formu, jinak by byla smlouva neplatná (§ 90 odst. 2 EŘ). Smlouvu o vedení exekuce lze uzavřít ještě před zahájením exekuce. U smluvní odměny se nejedná o náklad exekuce a je třeba ji chápat jako nárok sjednaný ve prospěch exekutora a k tíži oprávněného, který poté nelze vymáhat na povinném. Sjednáním smluvní odměny není dotčeno právo exekutora na náhradu hotových výdajů, náhradu za doručení a náhradu za ztrátu času. Kromě smluvní odměny, kterou si exekutor sjedná s oprávněným, náleží exekutorovi i právo na tarifní odměnu, která je určena exekučním řádem a exekučním tarifem.⁶⁷ Nutno podotknout, že smluvní odměna nesmí být sjednána v nižší výši než té, na kterou exekutorovi vzniká právo ex lege dle exekučního tarifu.⁶⁸

⁶⁷ KASÍKOVÁ, Martina. In KASÍKOVÁ, Martina (ed). *Exekuční řád. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 528.

⁶⁸ Ustanovení článku 15 Etického kodexu.

Dříve bylo sjednávání smluvní odměny oprávněného se soudním exekutorem častou praxí. V dnešní době je tomu ale naopak a smluvní odměna je využívána stále méně. Důvodem je stále více konkurenční prostředí, kdy si exekutoři a zvláště menší úřady nemohou dovolit případně přijít o své klienty.

3.3.4 Odměna za exekuci ukládající jinou povinnost než zaplacení peněžitě částky

V případě exekuce na nepeněžitě plnění jsou odměny exekutorů stanoveny následujícím způsobem:

- **Vyklizení** - zde činí odměna 10.000 Kč za každou vyklizenou nemovitost, stavbu, byt nebo místnost. (§ 7 ET)
- **Odebrání věci** - za každou odebranou věc nebo soubor věcí činí odměna 15 % z jejich hodnoty, nejméně však 2.000 Kč. (§ 8 ET)
- **Rozdělení společné věci** - V případě, že má být věc prodána a její výtěžek je rozdělen mezi spoluvlastníky, je odměna vypočtena dle § 6 ET V případě, kdy společná věc je rozdělena jinak než prodejem, činí 6.000 Kč za každou rozdělovanou věc. (§ 9 odst. 1 a 2 ET)
- **Provedení prací a výkonů** – Odměna je zde stanovena na 6.000 Kč za každý vykonaný exekuční titul, který ukládá provedení prací a výkonů. (§ 10 ET)

Odměna za exekuci na nepeněžitě plnění je určena dle pevných paušálních sazeb dle způsobu provedení exekuce. Zde považuji za nedostatek právní úpravy skutečnost, že nelze ohodnotit způsob, popřípadě obtížnost provedení konkrétní exekuce, zejména u exekuce provedené vyklizením nebo provedením prací a jiných výkonů. Tato má myšlenka je podpořena také judikaturou Ústavního soudu, kdy dle názoru soudu, by odměna neměla být určena jen v závislosti na vymoženém plnění, ale měl by být zhodnocen i průběh exekuce, jeho obtížnost a namáhavost.⁶⁹

3.4 Náhrada hotových výdajů

Vedle odměny exekutora jsou další nedílnou složkou nákladů exekuce paušálně určené či vynaložené hotové výdaje. Exekuční tarif uvádí v § 13 odst. 2 demonstrativní výčet, podle něhož náhrada hotových výdajů zahrnuje zejména úhradu nákladů, které exekutor vynaložil na soudní a jiné poplatky, cestovní výdaje,

---

⁶⁹ Nález Ústavního soudu ČR ze dne 1. března 2007, sp. zn. Pl. ÚS 8/06.

poštovné, úhrady osobám provádějícím přepravu zásilek, telekomunikační poplatky, odborná vyjádření, opisy, fotokopie a náhrady nákladů na vložení či získání dat z centrálních informačních systémů.

Náhrada hotových výdajů je exekutorovi v souvislosti s výkonem exekuční činnosti dle § 13 odst. 1 EŘ vyplácena v paušální částce 3 500,- Kč, a to s účinností od 1. srpna 2006.⁷⁰ Jak stanoví § 13 odst. 2 ET, pokud by exekutor v rámci exekuční činnosti tuto částku překročil, náhrada hotových výdajů mu náleží v plné výši. Pokud by požadoval náhradu v plné výši, je povinen tyto zvýšené náklady prokázat.

Co se cestovních výdajů týče, jejich výše od 1. 1. 2013 činí maximálně 1 500 Kč, a to za jednu cestu do místa, jenž není sídlo exekutora vedoucího exekucí, a zpět. Za společnou cestu ve více exekučních řízeních, která jsou vedena stejným exekutorem, náleží exekutorovi náhrada cestovních výdajů pouze jednou. Mělo by se tak zabránit případům, kdy by si exekutor cestovní výdaje nárokoval ve všech exekučních věcech, v rámci kterých byla konána společná cesta. V každém z těchto exekučních řízení má exekutor nárok na poměrnou část náhrady (§ 13 odst. 6 ET). Zde je nutno podotknout, že exekutoři mají celorepublikovou působnost a oprávněný ve svém výběru proto není místně omezen. Oprávněný by měl ale přihlídnout k tomu, že pokud cestovní výdaje přesáhnou částku 1500 Kč, bude povinen přesahující částku nahradit exekutorovi právě on (§ 87 odst. 1 EŘ).

3.4.1 Součinnost třetích osob

V souvislosti s náhradou hotových výdajů soudního exekutora je třeba zmínit i problematiku náhrady hotových výdajů subjektům poskytujícím exekutorovi součinnost. Mezi tyto subjekty patří například banky, pojišťovny, pošty nebo jiné instituce. Předmětem náhrady jsou věcné náklady, které subjektům vznikly při plnění této informační povinnosti. Exekutor obecně zahajuje svou činnost tím, že shromažďuje co nejvíce informací o povinném, jeho pobytu, popřípadě sídle a jeho majetku, a tyto informace získává právě také od třetích osob.

Dle ustanovení § 33 odst. 1 EŘ věty první může pro účely exekučního řízení exekutor požádat o součinnost třetí osoby a dle ustanovení § 34 odst. 1 EŘ jsou tyto osoby povinny poskytnout součinnost bezplatně. Bezplatnost je v tomto případě chápána tak, že poskytovatel součinnosti nemá nárok na určitou odměnu, která by byla navíc určena podzákonou normou. Poskytovatel součinnosti, který není

⁷⁰ Novela provedena vyhláškou Ministerstva spravedlnosti č. 291/2006 Sb.

orgánem veřejné správy, ⁷¹ má ale vůči soudnímu exekutorovi právo na úhradu hotových výdajů určenou právním předpisem. Musí se jednat o hotové výdaje, které byly účelně vynaloženy k poskytnutí součinnosti a tyto výdaje musí být soudnímu exekutorovi doloženy. Musí jít o výdaje, které přímo souvisí s vyřizováním určité konkrétní žádosti a které by poskytovatel součinnosti jinak nevynaložil, pokud by tu žádost nebyla. O takové náhradě rozhoduje exekutor prostřednictvím usnesení, proti kterému není odvolání přípustné (§ 34 odst. 1 EŘ).

Otázkou náhrady věcných nákladů při poskytování součinnosti se nejprve zabýval Nejvyšší soud ve svém stanovisku ze dne 15. 2. 2006, sp. zn. Cpjn 200/2005, kde podával výklad k některým ustanovením exekučního řádu. Ve stanovisku se Nejvyšší soud vyslovil tak, že je třeba ustanovení § 34 odst. 1 EŘ vykládat ve shodě s ustanovením § 128 OSŘ, které zakotvuje totéž, nicméně s výslovným dovětkem, že subjekty povinné součinností mají právo na náhradu hotových výdajů. Není důvod zde vyjádřený princip ochrany třetích osob nezachovat i v jejich vztahu k exekutorovi, neboť nemohou být v horším postavení než k soudu v řízení o výkon rozhodnutí. Co se týče bank, jejich právo na náhradu věcných nákladů za podání zprávy exekutorovi je založeno explicitně ustanovením § 38 odst. 5 zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů. Náhrada hotových výdajů je pak hrazena státem.⁷²

Až do roku 2012 nebylo právo třetích osob na náhradu hotových výdajů vzniklých při poskytování součinnosti výslovně zakotveno, a proto jej ani exekutoři nepřiznávali. Nejasný výklad ustanovení o náhradě nákladů vedl k podání ústavní stížnosti stěžovatelky – bankovního ústavu, která se domáhala zrušení většího počtu usnesení jistého soudního exekutora, jimiž bylo rozhodnuto o jejím požadavku o náhradě věcných nákladů spojených s poskytnutím součinnosti exekutorovi. Řešení přinesl Ústavní soud v nálezu sp. zn. II. ÚS 543/11. Zde ohledně výkladu ustanovení odkázal na stanovisko Nejvyššího soudu ČR ze dne 15. 2. 2006, sp. zn. Cpjn 200/2005, kde je problematika hrazení nákladů výslovně řešena. Zároveň ale pojal za nezbytné korigovat názor Nejvyššího soudu, že náhradu hotových výdajů

---

⁷¹ Dle ustanovení § 34 odst. 1 EŘ mají právo na úhradu věcně vynaložených hotových výdajů při poskytování údajů osoby uvedené v ustanovení § 33 odst. 4 – 9 a komoditní burzy, organizátor regulovaného trhu, centrální depozitář a jiné osoby oprávněné k vedení evidence investičních nástrojů.

⁷² Stanovisko Nejvyššího soudu ČR k výkladu zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, ze dne 15. února 2006, sp. zn. Cpjn 200/2005, bod VI.

hradí stát. Dle názoru Ústavního soudu: „... se nejeví jako nepřiměřené, aby hotové výdaje v řádu desetikorun hradil bance jako osobě poskytující součinnost sám exekutor (z paušálu ve výši 3.500,- Kč dle ust. § 13 exekučního tarifu), čímž je šetřen i názor Nejvyššího soudu, když je pouze dovyložen v tom směru, že soudní exekutor, vykonávající moc na něj státem delegovanou, je z ní rovněž vázán povinností k úhradě hotových výdajů za poskytnutí součinnosti ze strany bank. Takto vyložená povinnost soudního exekutora není nepřiměřená vzhledem k výši paušálu, přičemž demonstrativní výčet úkonů, na jejichž úhradu je paušál určen touto výkladu nebrání.“⁷³ K tomu nutno poznamenat, že z procesní povahy právního vztahu, který tu vznikne při uplatňování věcných nákladů je možno dovodit, že soudní exekutor rozhodne nejprve usnesením o výši náhrady hotových výdajů spojených s poskytnutím součinnosti a následně je sám uhradí. Přičemž touto úhradou náhrady hotových výdajů osobě, která plnila povinnost součinnosti, vzniknou soudnímu exekutorovi další hotové výdaje, které pak určí v příkazu k úhradě nákladů exekuce.⁷⁴

Dále je nerozhodné, zda si poskytovatel součinnosti zajišťuje ono poskytování vlastními zdroji nebo prostřednictvím nějaké externí organizace, tedy na základě tzv. outsourcingu. Například bankám v souvislosti s poskytnutím součinnosti vznikají nemalé výdaje, přičemž největší položkou je patrně mzda zaměstnance, který je touto činností pověřen. Mnoho společností ale nemá objektivně prostor pro zaměstnávání pracovníků speciálně určených k vyhledávání potřebných informací. Takovéto využívání externích zdrojů tedy není vyloučeno, když výsledkem má být poskytnutí údajů o majetku povinného.⁷⁵

Otázka náhrady věcně vynaložených nákladů spojených se součinností byla definitivně vyřešena novelou exekučního řádu z roku 2012,⁷⁶ která v § 34 odst. 1 EŘ stanovila, že osoby, které nejsou státními orgány, mají při poskytování součinnosti právo na náhradu nákladů, které účelně vynaložily při poskytování této součinnosti. Téma součinnosti je nicméně nadále předmětem četné judikatury.

⁷³ Nález Ústavního soudu ČR ze dne 11. května 2011, sp. zn. II. ÚS 543/11.

⁷⁴ ŠVECOVÁ, Ingrid. K úhradě věcných nákladů banky. *Komorní listy*, 2011, roč. 3, č. 2, s. 25.

⁷⁵ Usnesení Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 30. října 2013, sp. zn. 40Co 788/2013.

⁷⁶ Novela EŘ, která byla provedena zákonem č. 369/2012 Sb.

3.5 Další náhrady poskytované soudnímu exekutorovi

Kromě odměny a náhrady paušálně určených či vynaložených hotových nákladů řadíme mezi náklady exekuce i tzv. další náhrady, mezi které patří náhrada za ztrátu času při exekuci, náhrada za doručení písemností, odměna a náhrada nákladů správce závodu, a je-li exekutor nebo správce závodu plátcem daně z přidané hodnoty, je nákladem i příslušná daň dle zvláštního předpisu (§ 87 odst. 1 EŘ).

Náhrada za ztrátu času exekutorovi náleží, pokud vykonává úkony při exekuční činnosti v místě, které není sídlem jeho úřadu, za čas strávený cestou do onoho místa a zpět. Za každou započatou čtvrt hodinu náleží exekutorovi náhrada ve výši 50 Kč, nejvýše činí tato náhrada 500 Kč za jednu cestu tam a zpět. V případě, že exekutor vykonává v místě, jež není sídlem jeho úřadu, více exekučních řízení, náleží mu tato náhrada jen jednou. V této situaci má exekutor v každém z těchto řízení nárok na poměrnou část náhrady za promeškaný čas podle počtu úkonů vykonaných v jednotlivých exekučních řízeních (§ 14 ET).

Náhrada za doručení písemnosti náleží exekutorovi, pokud doručuje písemnost v exekučním řízení on sám, a skládá se z náhrady hotových výdajů účelně vynaložených na doručení písemnosti a dále z paušální částky, jejíž výše činí 50 Kč za doručení jedné písemnosti. Tato paušální částka se nezvyšuje, pokud se téže osobě doručuje více písemností. Pokud nebylo možné písemnost doručit, náleží exekutorovi pouze náhrada hotových výdajů účelně vynaložených na doručení písemnosti (§ 15 ET).

Pokud by účelně vynaložené cestovní výdaje a za ztrátu času přesahovaly výše uvedené částky, byl by k jejich hrazení povinen oprávněný. O tom musí být poučen ve vyznění o zahájení exekuce. V tomto případě rozhoduje exekutor usnesením, proti kterému může oprávněný podat odvolání (§ 87 odst. 1 EŘ).

3.6 Snížené náklady exekuce

V rámci každé exekuce je exekutor povinen zaslat povinnému společně s vyzněním o zahájení exekuce výzvu k dobrovolnému splnění vymáhané povinnosti. V této výzvě vyčíslí vymáhaný nárok, zálohu na snížené náklady exekuce a náklady oprávněného. Ve výzvě exekutor povinného poučí, že pokud splní vymáhanou povinnost do třiceti dnů od doručení této výzvy a zároveň uhradí zálohu na náklady exekuce, vydá exekutor neprodleně příkaz k úhradě nákladů exekuce, ve

které vyčíslí snížené náklady exekuce a náklady oprávněného (§ 46 odst. 6 EŘ). V případě, že povinný vymáhaný nárok spolu s výše uvedenými náklady v třicetidenní lhůtě splní, exekutorovi bude dle § 11 odst. 1 ET náležet odměna ve výši 50 % odměny podle § 6 ET, pokud jde o zaplacení peněžité částky, a pokud se jedná o jinou povinnost než zaplacení peněžité částky, výše bude činit 30 % odměny dle § 7 až 10 ET. Pokud se jedná o oba typy vymáhaných plnění, náklady se ve snížené hodnotě sčítají.

Institut výzvy k dobrovolnému splnění vymáhané povinnosti byl zaveden do exekučního řádu tzv. střední novelou – zákonem č. 286/2009 Sb., jenž nabyl účinnosti 1. listopadu 2009. Původně, do 31. prosince 2012, lhůta k dobrovolnému splnění na základě této výzvy činila pouze patnáct dní, tedy polovinu dnešní třicetidenní lhůty. Exekutorovi náleží dle § 13 odst. 1 ET v souvislosti s výkonem exekuční činnosti náhrada hotových výdajů v paušální částce 3 500 Kč. S účinností od 1. března 2012 bylo zakotveno vyhláškou č. 63/2012 Sb. nové pravidlo v ustanovení § 13 odst. 3 ET. Pravidlo určuje, že pokud povinný splní na výzvu k dobrovolnému plnění vymáhanou povinnost řádně a včas i spolu se zálohou na snížené náklady exekuce a náklady oprávněného, a pohledávka nebude převyšovat 10 000 Kč, exekutorovi bude náležet namísto náhrady v paušální částce 3 500 Kč, náhrada pouze v částce 1 750 Kč.

4. Rozhodování o nákladech exekuce

Exekutor může rozhodnout v rámci exekučního řízení o nákladech dvěma způsoby. Pokud půjde o klasický průběh exekučního řízení, rozhodne exekutor o nákladech prostřednictvím příkazu k úhradě nákladů exekuce dle § 87 odst. 4 a § 88 odst. 1 EŘ. Druhým způsobem rozhodování o nákladech exekuce je vydání usnesení o zastavení exekuce dle § 89 EŘ ve spojení s § 55 a 55b odst. 2 EŘ. K zastavení exekučního řízení dojde, pokud v exekučním řízení nastanou takové podmínky, které znemožňují v exekuci pokračovat a musí být zastavena.

V rámci rozhodování o nákladech exekuce je nutné určit osobu, která bude povinna k úhradě těchto nákladů. Dle ustanovení § 87 odst. 2 a 3 EŘ hradí náklady exekuce a náklady oprávněného povinný. Aktuální judikatura rozeznává celkem tři typy situací, kdy exekutor nese náklady sám a nemá právo na jejich náhradu. Za prvé se jedná o absenci zavinění účastníka na zahájení a vedení exekuce. Oprávněnému nelze automaticky přičítat k tíži, že podal exekuční návrh, a to ani v případě zastavení exekuce pro nemajetnost povinného. Za druhé to jsou nahodilé právní skutečnosti, které objektivně brání v pokračování a úspěšnému skončení exekuce, například při úmrtí nebo zániku osoby povinného. Poslední skutečností je dobrovolné splnění povinným,⁷⁷ které sice nastalo až po započetí exekuce, ještě však bez přímého donucení exekutorem.⁷⁸

4.1 Příkaz k úhradě nákladů exekuce

Příkaz k úhradě nákladů exekuce je upraven EŘ v hlavě VI. Jedná se o zvláštní typ rozhodnutí, kterým se v průběhu exekuce ukládá povinnému povinnost k úhradě nákladů a prostřednictvím kterého se náklady konkretizují co do výše a jednotlivých položek.

Příkaz k úhradě nákladů lze dle názoru Nejvyššího soudu ČR považovat za exekuční titul. Je vykonáván v témže řízení, ve kterém je vydán a není potřeba jiného návrhu na zahájení řízení, které by směřovalo k jeho realizaci.⁷⁹ Exekutor povinnosti stanovené exekučním příkazem vykoná z úřední povinnosti, a to v rámci již

⁷⁷ K tomu srov. podkap. 3.5.2. Pojem vymožené plnění ve stínu judikatury.

⁷⁸ SVOBODA, Karel. *K soudcovské normotvorbě při rozhodování o nákladech exekuce*. Právní rozhledy [online]. 2011 [cit. 24. října 2014]. Dostupné na <<https://www.beck-online.cz/bo/documentview.seam?documentId=nrptembgrfpxa4s7ge2f643uojptiojy&groupIndex=0&rowIndex=0>>. Nechceš to dát jako odborný časopis místo Becka online? Je to jen elektronická verze tištěného časopisu...

⁷⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 10. března 2008, sp. zn. 20 Cdo 5223/2007.

probíhající exekuce. Důvodem je minimalizace efektu řetězení exekucí, které by mohlo být v podstatě nekonečné.⁸⁰ Pokud exekuce stále ještě probíhá, lze si představit typově dvě situace, kdy by příkaz k úhradě nákladů exekuce mohl sloužit jako exekuční titul v jiném řízení, než v tom, ve kterém byl vydán. V prvním případě by se jednalo o situaci, kdy by exekutor a oprávněný své pohledávky přihlásili do jiné exekuce nebo výkonu rozhodnutí prodejem nemovitosti nebo podniku. Existenci pohledávky a její výše by doložili pravomocným příkazem k úhradě nákladů exekuce. Druhá situace se týká insolvenčního řízení, kdy by exekutor a oprávněný přihlásili své pohledávky do probíhajícího řízení o úpadku v souladu s ustanovením § 46 odst. 7 EŘ. V takovém případě exekuce nemůže být provedena, exekutor je nicméně oprávněn vydat příkaz k úhradě nákladů exekuce, které do té doby vznikly. Tímto příkazem by se opět doložila existence pohledávky a její výše.⁸¹

S účinností novely č 369/2012 Sb. je příkazem k úhradě nákladů exekuce nejen určena výše a jednotlivé položky nákladů, ale v příkazu je povinnému současně stanovena povinnost uvedené náklady zaplatit. Dle § 87 odst. 3 EŘ náklady exekuce a náklady oprávněného vymůže exekutor po povinném na základě příkazu k úhradě nákladů exekuce, a to některým ze způsobů určených v exekučním příkazu k provedení exekuce ukládající zaplacení peněžité částky.

Jak bylo již výše řečeno, způsob, kterým budou náklady exekuce a oprávněného vymoženo není určen v příkazu k úhradě nákladů exekuce, nýbrž v exekučním příkazu výběrem z možností obsažených v § 59 odst. 1 EŘ. Samotný příkaz k úhradě nákladů exekuce určuje v podstatě jen výši nákladů. Výši nákladů mohou oprávněný a povinný napadnout opravným prostředkem proti příkazu k úhradě nákladů exekuci, kterým jsou námitky. Způsob, který exekutor v exekučním příkazu zvolil, opravnému prostředku jako jsou námitky nebo odvolání nepodléhá. Jediným možnou obranou je v tomto směru návrh na zastavení exekuce dle § 268 OSŘ ve spojení s § 52 odst. 1 EŘ.⁸²

---

⁸⁰ SVOBODA, Karel. *K soudnímu přezkumu příkazu k úhradě nákladů exekuce* [online]. 2011 [cit. 26. února 2015]. Dostupné na <<http://pravnihradce.ihned.cz/c1-52650010-k-soudnimuprezkumu-prikazu-k-uhrade-nakladu-exekuce>>.

⁸¹ KASÍKOVÁ, Martina. In KASÍKOVÁ, Martina (ed). *Exekuční řád. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 498.

⁸² Tamtéž.

4.1.1 Náležitosti příkazu k úhradě nákladů exekuce

Podmínky, které musí každý příkaz k úhradě nákladů exekuce splňovat, jsou taxativně vymezeny v ustanovení § 88 EŘ. Ustanovení § 88 odst. 2 EŘ, kde jsou uvedeny obsahové náležitosti příkazu, je paralelou § 44 odst. 3 a § 48 EŘ, kde jsou upraveny náležitosti vyrozumění o zahájení exekuce a exekučního příkazu. Náležitosti v ustanovení § 88 odst. 2 EŘ lze tedy vyložit jako specifika příkazu k úhradě nákladů exekuce a v dalších náležitostech lze vycházet obecně z § 44 odst. 3 a § 48 EŘ.⁸³

Jednou z formálních náležitostí uvedených v § 88 odst. 2 EŘ je odůvodnění příkazu k úhradě nákladů exekuce, dále stanovení povinnosti k náhradě nákladů a jejich vyčíslení. Soudní exekutor musí při vydání příkazu k úhradě nákladů exekuce vycházet z principu jeho přezkoumatelnosti. Tento princip je založen na tom, že náklady musí být určeny tak, aby účastníci a později i soud při přezkumu v námitkovém řízení mohli posoudit, jak náklady vznikly, čím jsou tvořeny, a mohli tak ověřit správnost jejich vyčíslení. To znamená, že je nutné v příkazu k úhradě nákladů exekuce uvést jednotlivé druhy nákladů, a to odděleně, dále z čeho se skládají, jaké částky hotových výdajů byly vynaloženy a jakým způsobem byly exekutorem vypočítány.⁸⁴

4.1.2 Obrana proti příkazu k úhradě nákladů exekuce

Pokud účastník nesouhlasí s rozhodnutím exekutora o nákladech řízení, má možnost, jako prostředek nápravy, využít institutu námitek proti příkazu k úhradě nákladů exekuce v souladu s § 88 odst. 3 EŘ.

Jedná se o zvláštní typ opravného prostředku, jehož úprava je v rámci EŘ spíše obecná. Analogicky se tak použijí ustanovení OSŘ o odvolání, a to s výslovnými výjimkami uvedenými v § 88 odst. 1, 3 a 4 EŘ.⁸⁵ Jak stanoví EŘ v § 88 odst. 3, námitky účastník podává přímo u pověřeného soudního exekutora, a to ve lhůtě 8 dnů ode dne doručení příkazu k úhradě nákladů exekuce.⁸⁶ Jak stanoví § 55b odst.

---

⁸³ KASÍKOVÁ, Martina. In KASÍKOVÁ, Martina (ed). *Exekuční řád. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 503.

⁸⁴ Tamtéž

⁸⁵ KASÍKOVÁ, Martina. In KASÍKOVÁ, Martina (ed). *Exekuční řád. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 505.

⁸⁶ Lhůta k podání námitek činila až do 31. prosince 2007 pouze 3 dny, prodloužena byla až novelou, jež byla provedena zákonem č. 374/2007 Sb.

4 EŘ lhůta pro podání námitek je zachována, je-li úkon učiněn u exekučního soudu. Ten následně podání neprodleně zašle pověřenému soudnímu exekutorovi.

Aktivně legitimovaný k podání námitek účastník řízení, tedy oprávněný a povinný (§ 88 odst. 3 EŘ). Pokud jsou však postihovány majetkové hodnoty patřící do společného jmění manželů za podmínek dle § 42 EŘ nebo výlučný majetek dle § 262a odst. 3 OSŘ, pak je aktivně legitimován i manžel povinného.

Co se týče charakteru lhůty k podání námitek, jedná se o lhůtu procesní. To znamená, že k jejímu zachování postačí, jsou-li námitky nejpozději v poslední den lhůty předány osobně na exekutorský úřad nebo jsou-li odevzdány orgánu, který je má povinnost doručit, tedy orgánu mající licenci k provozování poštovních služeb. Jelikož je EŘ speciální k obecné normě, kterou je OSŘ, doručení námitek se tedy bude řídit ustanoveními občanského soudního řádu o lhůtách procesních v § 57 a § 58.⁸⁷ V souladu s ustanoveními § 57 OSŘ, počátek lhůty začíná dnem následujícím po doručení příkazu k úhradě nákladů exekuce a končí uplynutím osmého dne. Pokud by konec lhůty připadl na sobotu, neděli nebo svátek, bude posledním dnem lhůty následující pracovní den. Jak je uvedeno v ustanovení § 58 OSŘ ve spojení s § 254 odst. 2 OSŘ, nelze lhůtu k podání námitek prodloužit ani prominout. Námitky podané opožděně exekutor postoupí soudu a ten je analogicky dle § 208 odst. 1 OSŘ odmítne.

Soudní exekutor buď námitkám v plném rozsahu vyhoví, nebo věc postoupí k rozhodnutí exekučnímu soudu. Pokud námitkám exekutor zcela vyhoví, zruší vydaný příkaz k úhradě nákladů exekuce a vydá příkaz nový. I proti tomuto novému příkazu k úhradě nákladů exekuce jsou námitky přípustné. Pokud tedy exekutor námitkám zcela nevyhoví, postoupí je v souladu s § 88 odst. 3 EŘ bez zbytečného odkladu soudu. K tzv. námitkovému řízení je příslušný soud dle kritérií obsažených v § 45 EŘ, tedy okresní soud, v jehož obvodu má místo trvalého pobytu, popřípadě místo pobytu, pokud je fyzickou osobou. Pokud je povinný právnickou osobou, je místně příslušný soud, v jehož obvodu má tato právnická osoba sídlo. Nelze-li místně příslušný soud určit dle předchozích kritérií, je příslušný soud, v jehož obvodu má povinný majetek. Soud rozhodne ve lhůtě do 15 dnů. Za podání námitek se neplatí soudní poplatek. Rozhodnutí soudu o námitkách je doručováno oprávněnému, povinnému a soudnímu exekutorovi (§ 88 odst. 4 EŘ).

---

⁸⁷ Usnesení Okresního soudu ve Žďáru nad Sázavou ze dne 14. srpna 2002, sp. zn. 27 Nc 66/2002 (RC 52/2004).

Proti rozhodnutí soudu o námitkách není dle § 88 odst. 4 EŘ přípustný opravný prostředek. Pokud jde ale o rozhodnutí soudu o námitkách proti příkazu soudního exekutora o úhradě nákladů exekuce, kterým došlo k jejich odmítnutí pro opožděnost, je dle názoru Krajského soudu v Českých Budějovicích odvolání přípustné. Důvodem tohoto závěru je, že dle názoru krajského soudu se v tomto případě nejedná o rozhodnutí o námitkách ve smyslu výše zmíněného ustanovení. O takové rozhodnutí by se jednalo, pokud by přezkoumávalo příkaz k úhradě nákladů exekuce z hlediska věcného.⁸⁸ V rozhodnutí soudu o námitkách je nicméně účastník poučen o tom, že proti tomuto rozhodnutí není přípustný opravný prostředek. Lze se tedy zamýšlet nad tím, zda je účastník o této věci správně poučen.

Pokud ale vezmeme v úvahu, že proti rozhodnutí o námitkách již opravný prostředek není přípustný, potom by měl účastník možnost domoci se svého práva jen pomocí ústavní stížnosti, kde by musel prokázat, že mu bylo zasaženo do ústavně zaručených práv. Vzhledem k tomu, že není žádoucí, aby byl Ústavní soud zavalen stížnostmi tohoto typu, bylo by dle mého názoru více než vhodné, aby odvolání proti rozhodnutí o námitkách bylo obecně přípustné.

Rozhodnutí soudu o námitkách musí být řádně odůvodněno.⁸⁹ Pokud soudní rozhodnutí nemá nést znaky libovůle, je soud povinen se vypořádat nejen se všemi výhradami, které byly uplatněny v námitkách proti příkazu soudního exekutora (ze strany povinného v exekučním řízení), ale stejně tak je povinen zohlednit vyjádření učiněná v rámci výhrady proti námitkám, jež jsou uplatněná ze strany ostatních subjektů, jejichž práv se dané rozhodnutí týká, tedy soudního exekutora a oprávněného. Z ústavněprávního hlediska je významné, jak jsem již psala výše, že proti rozhodnutí o námitkách proti příkazu k úhradě nákladů exekuce není přípustný opravný prostředek, jelikož se jedná o tzv. jednoinstanční řízení. V důsledku toho, je nanejvýš nutné vyžadovat od obecného soudu, aby jednal se zvláštní pečlivostí, protože na případná pochybení nebo nesrovnalosti už žádný z účastníků řízení nemůže následně v řádném procesu reagovat. Soud se tedy musí ve svém rozhodnutí vypořádat nejen s námitkami povinného a s vyjádřením oprávněného, ale musí i reflektovat důvody, které soudní exekutor považoval za rozhodné při

---

⁸⁸ Rozhodnutí Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 22. listopadu 2006, sp. zn. 7 Co 2581/2006.

⁸⁹ Nález Ústavního soudu ČR ze dne 2. listopadu 2004, sp. zn. IV. ÚS 630/03; nález Ústavního soudu ze dne 10. března 2008, sp. zn. IV. ÚS 2701/07.

stanovování výše nákladů exekuce v příkazu k úhradě nákladů exekuce.⁹⁰ V této souvislosti třeba také podotknout, že není uspokojivě řešena otázka vázanosti soudu rozsahem podaných námitek. Není tedy jasné, zda má soud rozhodovat jen o námitkách či i o dalších možných nedostacích příkazu k úhradě nákladů exekuce.

Jako argument pro vázanost soudu podanými námitkami lze uvést, že dle textu zákona soud rozhoduje pouze o podaných námitkách, nikoli o napadeném rozhodnutí jako celku, jelikož účastník napadá jen jednu ze složek nákladů, například jen odměnu exekutora a nikoliv náklady oprávněného. Na druhé straně příkaz k úhradě nákladů exekuce má z procesního hlediska charakter rozhodnutí o nákladech řízení. Je pravidlem, že soud postupuje při rozhodování o nákladech řízení z úřední povinnosti a přistupuje k nim jako celku, bez ohledu na to, zda účastník brojí jen proti jejich části (§ 151 odst. 1 OSŘ ve spojení s § 52 odst. 1 EŘ).⁹¹ Ústavní soud se v této věci vyjádřil tak, že exekutor ani soud nejsou povinni upozornit povinného na neúplnost námitek, které vnesl a poskytnout mu dodatečnou lhůtu k doplnění.⁹² Tento závěr pak naznačuje spíše to, že soud zřejmě nemusí sám od sebe ani hledat argumenty, které by odůvodňovaly změnu nebo zrušení příkazu k úhradě nákladů exekuce. Osobně se ztotožňuji s názorem, že by soud měl podané námitky zkoumat v tzv. plné jurisdikci. Tento závěr lze podpořit i judikaturou Evropského soudu pro lidská práva, který deklaroval, že při přezkumu rozhodnutí ve věcech týkající se soukromého práva, které nebylo vydáno nezávislým a nestranným orgánem, musí podléhat soudnímu přezkumu v rámci tzv. plné jurisdikce.⁹³ Vzhledem k tomu, že rozhodnutí o námitkách je s výjimkou podání ústavní stížnosti prakticky konečné, měl by soud dle mého názoru posuzovat příkaz k úhradě nákladů exekuce jako celek a ne pouze z namítaných důvodů.

---

⁹⁰ Nález Ústavního soudu ze dne 22. ledna 2015, sp. zn. III. ÚS 2516/14.

⁹¹ SVOBODA, Karel. K soudnímu přezkumu příkazu k úhradě nákladů exekuce [online]. *pravniradce.ihned.cz*, 25. srpna 2011 [cit. 30. srpna 2015]. Dostupné na <<http://pravniradce.ihned.cz/c1-52650010-k-soudnimuprezkumu-prikazu-k-uhrade-nakladu-exekuce>>.

⁹² Usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 29. 3. 2011, sp. zn. IV. ÚS 350/11.

⁹³ Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 24. listopadu 1994, *Case of Beaumartin v. France* (Application no. 15287/89)

4.2 Rozhodování o nákladech exekuce při zastavení exekuce

4.2.1 Odměna exekutora v případě zastavení exekuce

Výši odměny v případě, že je exekuce zastavena upravuje ustanovení § 11 odst. 2 ET, podle něhož náleží exekutorovi při zastavení exekuce odměny ve výši 3 000 Kč, nestanoví-li zákon jinak. Tato odměna náleží exekutorovi v případě, že je soudem pověřen k vedení exekuce a poté dojde k zániku pověření exekutora k provedení exekuce v důsledku toho, že je exekuce zastavena. Tato odměna náleží exekutorovi bez ohledu na to, zda ve věci již vykonal určité úkony nebo ne. Nevyžaduje se tedy, aby již exekutor podnikl kroky k provedení exekuce, a odměna mu náleží v podstatě už jen za to, že byl vedením exekuce pověřen. K jinému výkladu ustanovení zřejmě nelze dospět. V opačném případě, tedy pokud by exekutor měl nárok na odměnu jen, pokud by již nějaké kroky učinil, by znamenalo nezbytné zjišťování a dokazování této skutkové okolnosti, a to z uvedeného předpisu nevyplývá.⁹⁴ Odměna exekutorovi však nenáleží, pokud jeho oprávnění k vedení exekuce zaniklo v důsledku toho, že zastavení exekuce sám zapříčinil. Jedná se například o situaci, kdy exekutor svým postupem při provádění exekuce procesně zavinil zastavení exekuce soudem, když nesprávně zvolil způsob provedení exekuce. Zde má exekutor nárok pouze na náhradu výdajů vynaložených v souvislosti s exekuční činností (§ 11 odst. 5 a 6 ET).

4.2.2 Náklady exekuce při zastavení exekuce pro nemajetnost

Pokud se jedná o zastavení exekuce, pak v souladu s § 89 EŘ hradí náklady ten z účastníků, který zastavení exekuce zavinil. V případě zastavení exekuce pro nemajetnost, by měl hradit dle téhož ustanovení náklady exekuce oprávněný. Ač se toto ustanovení může zdát jako bezvýjimečné, není tomu tak a nelze jej chápat jen na základě gramatického výkladu. Exekutor nemá za normálních okolností vůči oprávněnému právo na úhradu nákladů exekuce, a to ani v případě zastavení exekuce pro nemajetnost. Výjimku tvoří pouze případy, kdy oprávněný zahájí exekuci i přesto, že mu musí být dopředu známo, že exekuce bude bezvýsledná, čímž oprávněný poruší jednu ze základních procesních povinností, kterou má účastník řízení, a tou je povinnost k opatrnosti a uvážlivosti.⁹⁵ Lze tedy shrnout, že sama skutečnost, že exekutor na povinném v exekučním řízení nic nevymohl, jej

⁹⁴ Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 22. prosince 2003, sp. zn. 19 Co 559/2003.

⁹⁵ Nález Ústavního soudu ČR ze dne 9. října 2008, sp. zn. III. ÚS 1226/08.

neopravňuje, aby bez dalšího uložil povinnost nahradit náklady exekuce oprávněnému. Náhradu svých nákladů exekutor může požadovat po oprávněném pouze v případě, že oprávněný svým procesním zaviněním zastavení exekuce zavinil.

Otázkou úhrady nákladů v případě zastavení exekuce se opakovaně zabýval Ústavní soud, kdy judikoval, že: *„Je to exekutor, který má z úspěšného provedení exekuce zisk (odměnu), ale současně nese i riziko spočívající v tom, že majetek povinného nebude dostačovat k uspokojení oprávněného, ale i nákladů exekuce, přičemž toto riziko nelze bezdůvodně přenášet na osobu oprávněnou.“*⁹⁶ Dále v téže nález dodal, že jen v situaci, kdy přistoupí k objektivní skutkové okolnosti zastavení exekuce z důvodů nedostatku majetku povinného i konkretizované okolnosti subjektivní povahy, které se rovnají procesnímu zavinění oprávněného, může být oprávněnému uložena povinnost náhrady nákladů řízení. Procesní zavinění oprávněného nicméně nelze založit pouze na jeho dispozičním úkonu, tedy na návrhu na nařízení exekuce.⁹⁷

V dalším svém nález Ústavní soud dovedl, že: *„...větu druhou § 89 exekučního řádu nutno interpretovat v návaznosti na větu první předmětného ustanovení, tj. v případě zastavení exekuce pro nemajetnost povinného je povinnost oprávněného hradit paušálně určené či účelně vynaložené výdaje exekutorovi odvislá od posouzení míry jeho zavinění na zastavení exekuce.“*⁹⁸

Exekutor v konečném důsledku nese riziko, že nastane situace, kdy jeho nároky nebudou uspokojeny. Riziko je zde do určité míry vyvažováno tím, že má exekutor v podstatě monopolní postavení v provádění exekucí. Exekutor svým návrhem na zápis do seznamu exekutorů dává vlastně souhlas s prováděním exekuční činnosti i riziky s ní spojenými, která zahrnují i to, že ne ve všech případech dosáhne exekutor všech svých nároku, které ze zákona má.⁹⁹

Ústavní soud dovedl, že východiskem pro posouzení procesního zavinění oprávněného je určení a hodnocení důvodů, na základě kterých došlo k zastavení exekuce, přitom za hledisko zkoumání nelze považovat nemajetnost povinného.

---

⁹⁶ Nález Ústavního soudu ČR ze dne 16. prosince 2010, sp. zn. I. ÚS 1413/10.

⁹⁷ Nález Ústavního soudu ČR ze dne 16. prosince 2010, sp. zn. I. ÚS 1413/10; nález Ústavního soudu ČR ze dne 12. května 2008, sp. zn. IV. ÚS 2888/07; nález Ústavního soudu ČR ze dne 10. dubna 2008, sp. zn. III. ÚS 2615/07.

⁹⁸ Nález Ústavního soudu ČR ze dne 10. března 2009, sp. zn. III. ÚS 455/08.

⁹⁹ Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 23. listopadu 1983, Case of Van der Musselle v. Belgium (Application no. 8919/80).

Výjimkou by byl případ, kdy by oprávněný nedbal požadavku náležité uvážlivosti a opatrnosti a podal by návrh na nařízení exekuce, i přesto, že by mu byly známy skutečnosti, ze kterých by se nemajetnost dala předvídat. Pokud by bylo možné přičíst oprávněnému takovou účast na zastavení exekuce, pak nic nepřekáží tomu, aby mu byly předloženy k úhradě jak náklady povinného, tak náklady exekutora.¹⁰⁰

K tomu je ale nutno dodat, že momentálně neexistuje zákonné ustanovení, dle kterého by dovolovalo exekutorovi odmítnout návrh oprávněného, pokud je zřejmé, že bude exekuce neúspěšná. Exekutor tedy může opětovně upozorňovat oprávněného, že exekuce s největší pravděpodobností úspěšná nebude, pokud ale oprávněný bude na svém návrhu trvat, exekutor jej nemůže odmítnout. Následně musí exekutor obtížně dokazovat zavinění oprávněného, který návrh podal i přes to, že měl a mohl vědět, že je povinný nemajetný.

Dle názoru Ústavního soudu lze exekutora považovat za podnikatele, čemuž odpovídá to, že vykonává soustavnou činnost, kterou provádí za účelem dosažení zisku a na vlastní riziko.¹⁰¹ Je ale otázka, zda se jedná o podnikatele v pravém slova smyslu, vzhledem k tomu, že se exekuční činnost řídí veřejným právem. Zde také považuji za vhodné zmínit, že exekutor na rozdíl od běžného podnikatele nemá na výběr, co se klientů týče. Exekutor se ze zákona musí zabývat každým návrhem na nařízení exekuce, pokud splňuje zákonem stanovené předpoklady. Pokud by měl exekutor ze zákona možnost odmítnout návrh oprávněného, v případě, kdy by bylo zcela jisté, že exekuce bude bezvýsledná, riziko, že majetek povinného nebude dostačovat k uspokojení oprávněného, by bylo dle mého názoru o něco spravedlivější.

---

¹⁰⁰ Nález Ústavního soudu ČR ze dne 12. září 2006, sp. zn. Pl. ÚS 23/06.

¹⁰¹ Tamtéž.

5. Komparace se slovenskou úpravou nákladů exekuce

Pro komparaci s českou úpravou nákladů exekučního řízení jsem si vybrala právní úpravu slovenskou, a to zejména kvůli podobnostem v mnoha směrech a s ohledem na společný vývoj až do rozpadu Československa v roce 1993. K úpravě exekučního řízení se na Slovensku přiklonili o něco dříve v roce 1995, a to zákonem č. 233/1995 Z.z., exekučný poriadok (dále jen „EP“), který nabyl účinnosti 1. prosince 1995. Soudní výkon rozhodnutí je pak na Slovensku obdobně upraven v zákoně č. 99/1963 Z. z., občiansky súdny poriadok (dále jen „OSP“). Jak judikoval i Ústavný súd SR, je stejně jako u nás i na Slovensku považována existence exekučního řízení za nedílnou součást ústavně zaručeného práva na soudní ochranu.¹⁰² Vzhledem k několikaletému náskoku má oproti české úpravě Slovensko značně větší zkušenosti, co se výkonu rozhodnutí prostřednictvím exekučního řízení týče. Navzdory mnoha podobnostem tu existují v rámci úpravy nákladů exekučního řízení i významné rozdíly, které se v rámci této kapitoly pokusím nastínit.

Okolnosti, které předcházely přijetí tohoto zákona, byly podobné jako v případě České republiky, jak uvedla JUDr. Stanislava Kolesárová: *„Zákon č. 233 o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti bol v roku 1995 prijímaný s cieľom preklenúť absenciu skúseností z aplikácie obdobného zákona a snaha využiť poznatky z doterajšieho súdneho výkonu rozhodnutia pri rešpektovaní špecifik Exekučného poriadku. Predpokladalo sa, že zákon bude právnym nástrojom realizácie núteného výkonu rozhodnutia v reálnom čase. Súdny výkon rozhodnutia neúmerne zaťažoval súdy a samotný výkon neriešilo zámer realizovať súdne alebo iné rozhodnutie tak rýchlo a efektívne, aby práva subjektu, ktoré mu boli priznané, boli aj realizované.“*¹⁰³

Následný vývoj poté ukázal, že vymahatelnost pohledávek prostřednictvím exekučního řízení mnohonásobně převýšila vymahatelnost cestou soudního výkonu rozhodnutí.¹⁰⁴ Dne 24. 6. 2005 byl poté přijat zákon č. 341/2005 Z. z., který novelizoval Občiansky súdny poriadok a v jeho části šesté zrušil dualitu způsobu výkonu rozhodnutí s výjimkou zabezpečení výchovy nezletilých dětí a vymáhání soudních pohledávek vymáhaných justiční pokladnicou (soudní poplatky, náklady trestního řízení, pokuty, svědečné, znalečné a jiné náklady soudního řízení).¹⁰⁵

¹⁰² Nález Ústavného súdu SR ze dne 13. ledna 2005, sp. zn. I. ÚS 164/2005.

¹⁰³ KOLESÁROVÁ, Stanislava. Zrušenie duality. *Komorní listy*, 2011, roč. 3, č. 7, s. 4 – 6.

¹⁰⁴ Tamtéž.

¹⁰⁵ Ustanovení § 251 zákona č. 99/1963 Z.z., Občiansky súdny poriadok.

V ostatních případech může od 1. 9. 2005 nucený výkon rozhodnutí uskutečnit jen soudní exekutor v řízení dle EP.

Exekuční poriadok je ve vztahu k Občianskemu súdnemu poriadku speciálním právním předpisem.¹⁰⁶ Vztah těchto dvou předpisů je vymezen v § 251 odst. 1 OSP, podle kterého se na exekuční řízení podle EP použijí ustanovení předcházejících částí OSP, pokud EP nestanoví jinak. Subsidiární použití první až čtvrté části ESP v exekučním řízení tedy znamená, že v exekučním řízení podle EP se ustanovení OSP použijí jen na řešení otázek, které v EP upraveny nejsou, anebo nejsou upraveny vyčerpávající způsobem, ale to vše jen za předpokladu, že to povaha konkrétní procesní situace nevyklučuje.

Náklady exekučního řízení jsou v rámci Exekučného poriadku upraveny v § 196 a násl. Dle § 200 odst. 1 EP jsou náklady exekuce odměna exekutora, náhrada hotových výdajů a náhrada za ztrátu času. Pokud je exekutor plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se jeho odměna a náhrady o daň z přidané hodnoty.¹⁰⁷ Jak jsem uvedla výše, exekutor má právo na náhradu účelně vynaložených nákladů vzniklých v souvislosti s výkonem exekuční činnosti. Do této náhrady se řadí zejména cestovní náklady, poštovné, telekomunikační výdaje, znalecké náhrady a poplatky. Přesto, že je výčet nákladů exekuce taxativním výčtem, nejsou zde uvedeny náklady oprávněného, které účelně vynaložil v rámci exekučního řízení. Hned v druhé větě ustanovení § 200 odst. 1 EP se ale nejen exekutorovi, ale i oprávněnému přiznává nárok na náhradu nákladů. Mezi tyto náklady budou patřit zejména hotové výdaje oprávněného a jeho zástupců, ušlý zisk oprávněného a jeho zástupců, odměna za právní zastoupení oprávněného, soudní poplatek a jiné výdaje tak, jak to předpokládá ustanovení § 137 ve spojení s § 251 odst. 4 OSP. Mezi náklady oprávněného lze zařadit i výdaje, které oprávněnému vzniknou při exekuci vykonané provedením prací a výkonů, které musí oprávněný vynaložit na to, aby práci namísto povinného vykonal někdo jiný nebo sám oprávněný nebo aby obnovil předešlý stav.¹⁰⁸

Odlišně od české úpravy je konstruováno rozhodování o nákladech exekuce. Předběžné náklady exekuce musí exekutor vyčíslit již ve vyznění o zahájení exekuce. V rámci těchto předběžných nákladů exekutor odměnu maximálně

¹⁰⁶ Uznesenie Najvyššieho súdu SR ze dne 14. července 2010, sp. zn. 5 Cdo 236/2009.

¹⁰⁷ K tomu viz ustanovení § 196 EP.

¹⁰⁸ FICOVÁ, Světlana. In ŠTEVČEK, Martin (ed). *Exekuční poriadok. Komentář*. 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 471 – 472.

v rozsahu jako při upuštění od exekuce, náhradu hotových výdajů a náhradu za ztrátu času jen v rozsahu jejich skutečné výše v okamžik vydání vyrozumění o zahájení exekuce. Exekutor povinného zároveň poučí, že pokud dluh nesplní, mohou být náklady exekuce vyšší. Pokud povinný nesouhlasí s výší nákladů nebo odůvodněním, má možnost do 14 dnů od doručení vyrozumění o zahájení exekuce vznést námitky (§ 201 odst. 1 a 2 EP). Ještě do 1. ledna 2014 činila lhůta k podání námitek pouze tři dny, což mělo jistě vést ke zrychlení procesu vyřizování námitek, jednalo se přesto dle mého názoru o velice krátkou lhůtu k uplatnění práva, lhůta 14 dnů se mi zase jeví jako příliš dlouhá, za optimální považuji lhůtu 8 dnů, která je zakotvena v české úpravě. Na rozdíl od české právní úpravy, kde o námitkách nejprve rozhoduje exekutor a až poté, v případě, že námitkám v plném rozsahu nevyhoví, postoupí věc soudu a ten rozhodne, rozhoduje o námitkách ve slovenské právní úpravě vždy pouze soud. Dle mého názoru je ale vynechání exekutora z rozhodovacího procesu ne zcela šťastné řešení, protože ač exekutor námitkám ve většině případů spíše nevyhoví, autoremedura, kterou by exekutor provedl sám, například v případech zjevných nesprávností, by byla určitě rychlejší a ušetřila by i náklady za námitkové řízení konané u soudu.

Poněkud matoucí může být totožný název opravného prostředku proti exekuci, který může povinný vznést u exekutora pověřeného vykonáním exekuce. Jedná se stejně jako u opravného prostředku proti předběžně stanoveným nákladům o námitky a shodně je lze podat do 14 dnů od doručení vyrozumění o zahájení exekuce (§ 50 odst. 1 EP).

Proti rozhodnutí soudu o námitkách pak není odvolání přípustné, což je shodné s českou úpravou. Vzhledem k tomu, že se jedná pouze o předběžné náklady exekuce, je exekutor povinen vyrozumět povinného i oprávněného o dalších nákladech, které vzniknou a i proti nim má povinný možnost podat námitky (§ 202 odst. 1 EP). Náklady exekuce vymůže exekutor některým ze způsobů určených k vymožení peněžité pohledávky, a to vydáním příkazu k úhradě nákladů exekuce (§ 200 odst. 6 EP).

Výši odměny soudního exekutora, náhrady hotových výdajů a náhrady za ztrátu času určuje stejně jako v českém právním řádu vyhláška.¹⁰⁹ Jedná se o vyhlášku

---

¹⁰⁹ K tomu viz vyhláška ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem, v platném znění.

ministerstva spravedlnosti Slovenské republiky ze dne 7. 12. 1995 č. 288/1995 Z.z., o odmenách a náhradách soudních exekutorů, v platném znění, která nabyla účinnosti dne 16. 12. 1995 (dále jen „slovenský exekuční tarif“ nebo „SET“). Slovenský exekuční tarif ve svých ustanoveních shodně s českou úpravou rozlišuje odměnu za výkon exekuční činnosti při výkonu exekuce na peněžitě a nepeněžitě plnění. Co se týče peněžitě plnění, za základ pro určení odměny exekutora se dle § 5 SET považuje výše exekutorem vypočtené pohledávky, což odpovídá i české právní úpravě. Výše odměny exekutora činí 20 % z vypočteného plnění, nejméně však 33,19 eura a nejvíce 33.193,92 eura. Na rozdíl od české právní úpravy, není v slovenské úpravě stanovena výše odměny různou procentní sazbou v závislosti na výši vypočteného plnění (§ 6 ET), ale je stanovena jednotnou procentní sazbou 20 % ze základu, takže jsou v důsledku odměny slovenských exekutorů mnohem vyšší než v České republice. Je také upravena minimální výše odměny, která činí 33,19 eura a maximální výši odměny, kterou je 33.193,92 eura (§ 5 odst. 1 SET). V případě, že exekutor upustí od provedení exekuce, náleží pak exekutorovi odměna ve výši 50 % základu (§ 5 odst. 2 SET). U exekuce na opakující se plnění je základem odměny trojnásobek ročního plnění. Pokud se jedná o exekuci na nepeněžitá plnění a zřízení exekutorského zástavního práva na nemovitosti odměna určována povětšinou paušální částkou s výjimkou provedení exekuce rozdělením společné věci prodejem dle § 11 SET, kde se postupuje dle stanovení výše odměny za exekuci na peněžitá plnění dle § 5 SET.

V případě exekuce na nepeněžitě plnění jsou odměny exekutorů stanoveny následujícím způsobem:

- **Vyklizení bytu nebo jeho části, a nemovitosti nebo její části** - odměna je stanovena na 165,97 EUR za každý vyklizený byt anebo jeho část. Pokud je třeba vyklidit i vedlejší místnosti, částka se navyšuje bez ohledu na jejich počet o 33,19 EUR (§ 7 odst. 1 a 2 SET).
- **Odebrání věci** - odměna exekutora činí 33,19 EUR za každou odebranou věc. Maximální odměna je však stanovena na 165,97 EUR na všechny věci odebrané na základě jednoho exekučního titulu. V případě, že je hodnota odebírané věci stanovena exekučním titulem, odměna exekutora pak činí 10 % z hodnoty této věci, minimálně 33,19 EUR (§ 9 odst. 1 a 2 SET).

- **Rozdělení společné věci prodejem** - exekutorovi patří odměna stanovená dle povahy věci za prodej movitých věcí či nemovitých věcí.
- **Rozdělení společné věci jinak než prodejem** – odměna zde činí 99,59 EUR (§12 SET).
- **Provedení prací a výkonů** - odměna je stanovena ve výši 99,59 EUR (§13 SET).

Stejně jako v rámci úpravy v Exekučním tarifu, je i ve slovenském Exekučním tarifu určena odměna za provedení exekuce na nepeněžitě plnění pevnou paušální částkou, kdy není možné zcela zhodnotit konkrétní průběh exekuce a jejich případnou rozdílnou obtížnost.

Součástí úpravy nákladů exekuce je i na Slovensku záloha na náklady exekuce. Její výši určuje soudní exekutor. Záloha na odměnu exekutora a na náhradu hotových výdajů ale nesmí být vyšší než 50 % z odměny určené slovenským exekučním tarifem (§ 197 odst. 2 EP a § 24 SET).

Stejně jako v české právní úpravě, i ve slovenské lze sjednat smluvní odměnu. Smluvní odměnu hradí oprávnění, není tím však dotčen nárok soudního exekutora na odměnu dle SET. Úprava je totožná i co do formy smlouvy, která musí být písemná, jinak je stižena neplatností (§ 17 SET).

V případě, že je exekutor vyloučen nebo je exekuce zastavena, činí odměna exekutora za výkon exekuční činnosti paušální částku za jednotlivé úkony exekuční činnosti, nejméně 33,19 EUR. Paušální částka za každý jednotlivý úkon exekuční činnosti je 3,32 EUR (§ 14 SET). Paušální částkou se odměňují úkony jako je získání pověření na vykonání exekuce, doručení příkazu o zahájení exekuce, doručení vyrozumění o zahájení exekuce, doručení exekučního příkazu, doručení vyrozumění o způsobu provedení exekuce, doručení rozhodnutí soudu vydaného v exekučním řízení, každé zjišťování bydliště povinného, každé zjišťování plátce mzdy povinného, každé zjišťování účtu povinného, a každé další zjišťování majetku povinného (§ 15 odst. 1 SET).

Zajímavostí slovenské úpravy nákladů exekuce je, že při exekučních úkonech, které soudní exekutor vykoná v čase od 18:00 do 8:00 hodin nebo v den pracovního klidu, náleží mu odměna zvýšená o 50 % ze základu odměny (§ 15 odst. 2 SET).

Pro hladký průběh exekuce je i na Slovensku potřebná při zjišťování majetku povinného součinnost třetích osob. Slovenská je shodná s úpravou českou. Pokud exekutor požádá o informace orgán veřejné správy, není to vázáno na zaplacení

správního poplatku, ale informace musí orgán poskytnout bezplatně. Pokud součinnost poskytují fyzické a právnické osoby, tedy subjekty odlišné od orgánů veřejné správy, mají právo na náhradu nutných výdajů (§ 34 EP).

Pravidla, kterými se určuje osoba povinná k náhradě nákladů exekuce, jsou až na pár výjimek obdobná s českou právní úpravou. Ustanovení § 197 odst. 1 SET říká, že náklady exekuce hradí povinný. Vedle toho ale ustanovení § 201 odst. 3 stanovuje, že v případě zastavení exekuce zaviněním oprávněného, může mu soud uložit povinnost k náhradě nákladů. Obsah tohoto ustanovení je dle mého názoru srovnatelný s ustanovením § 89 EŘ, které obdobně upravuje možnost rozhodnout o uložení povinnosti náhrady nákladů účastníku, který zastavení exekuce zavinil. Oprávněný hradí náklady exekuce rovněž v případě zastavení exekuce pro bezvýslednost, kdy majetek povinného nestačí ani na úhradu nákladů exekuce (§ 203 EP). Problematika zastavení exekuce a hrazení nákladů exekuce oprávněným je stejně jako v České republice předmětem bohaté judikatury a závěry obou Ústavních soudů se v tomto shodují. Ustanovení § 196 a 197 EP stanoví, že náklady exekuce hradí povinný. Jen výjimečně, pokud dojde k zastavení exekuce pro nemajetnost, může soud uložit oprávněnému, aby nahradil náklady exekuce. Soud však musí zvážit, které náklady oprávněný využil účelně k vymáhání nároku a zda mohl při náležitě opatrnosti předvídat důvod zastavení exekuce. Předpokladem je tedy, stejně jako v české právní úpravě, určitá forma procesního zavinění oprávněného na zastavení exekuce.¹¹⁰ Pokud se ale jedná v tomto případě o vymáhání pohledávky na výživné, nese náklady exekuce soud a nemá právo na jejich náhradu (§ 203 odst. 2 SET). Stejně jako Ústavní soud ČR zastává i Ústavný soud SR názor, že v konečném důsledku může nastat stav, kdy nebudou uspokojeny všechny nároky exekutora při výkonu exekuční činnosti, nemusí hned vést k protiústavním důsledkům. Toto riziko, jež exekutor nese je kompenzováno jeho monopolním postavením při výkonu exekuce.¹¹¹

Na závěr bych dodala, že jak vidno, česká právní úprava nákladů exekuce se v mnohém inspirovala tou slovenskou, která je ve vývoji o několik let napřed. Lze zde najít ale i množství odlišností, například v námitkovém řízení, kdy je role exekutora

---

¹¹⁰ Uznesenie Najvyššieho súdu SR ze dne 14. srpna 2013, sp. zn. 3M Cdo 35/2012; Uznesenie Najvyššieho súdu SR ze dne 14. srpna 2013, sp. zn. 5M Cdo 45/2012; Uznesenie Najvyššieho súdu SR ze dne 12. června 2013, sp. zn. 6 MCdo 30/2012.

¹¹¹ Uznesenie Ústavného súdu SR ze dne 24. ledna 2008, sp. zn. IV. ÚS 27/08; Uznesenie Ústavného súdu SR ze dne 2. června 2011, sp. zn. IV. ÚS 222/2011.

při přezkumu námitek zcela vyloučena, což nepovažuji za nejlepší řešení, a tak se například v této otázce přikláním ke způsobu úpravy v Exekučním řádu.

Závěr

Tato diplomová práce pojednává o nákladech exekučního řízení, které jsou již od účinnosti zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti a o změně dalších zákonů, bezesporu velmi diskutovaným tématem.

Cílem této práce bylo zejména zanalyzovat příslušnou právní úpravu nákladů exekučního řízení, poukázat na její nedostatky, zaujmout k nim vlastní stanovisko a navrhnout možné řešení. Dále bylo mým úkolem představit jednotlivé položky nákladů, které v rámci exekučního řízení mohou vznikat. Jelikož neexistuje jednotná publikace, která by uceleně problematiku nákladů upravovala, dala jsem si za cíl tuto materii shrnout.

Úprava nákladů exekučního řízení je poměrně stručná a z toho důvodu byla i častokrát novelizována, což ji mnohdy činí nepřehlednou. Upravena je jak v zákonných (exekuční řád) a v podzákonných předpisech (vyhlášky ministerstvech), tak i ve stavovských předpisech (etický kodex). Především je ale hojně dotvářena judikaturou soudů. A to i v případech, kdy se zdá, že je význam zákonného ustanovení jasný a zdá se, že nepřipouští jiný výklad.

V rámci první kapitoly jsem stručně nastínila vývoj exekučního řízení na našem území od nabytí účinnosti exekučního řádu, přes omezení dvojkolejnosti výkonu rozhodnutí v roce 2013 až do současnosti. Dále jsem se zde věnovala vztahu předpisů upravujících výkon rozhodnutí, tedy exekučního řádu a občanského soudního řádu. Tato kapitola měla plnit výlučně informační funkci k uvedení do problematiky exekučního řízení.

V druhé kapitole jsem se zabývala pojmem nákladů exekuce a jeho dělení podle subjektů, kterým mohou během exekučního řízení náklady vznikat. Vedle nákladů exekutora, rozeznáváme také náklady oprávněného, které jsou v exekučním řádu zmiňovány, nicméně nekonkretizovány. Podrobnější výčet lze nalézt v jiném právním předpise, kterým je občanský soudní řád. Kromě hotových výdajů lze mezi tyto náklady řadit také náklady právního zastoupení, které jsem rozebrala v rámci další kapitoly. Nakonec lze jmenovat ještě náklady povinného, které nejen že exekuční řád nespécifikuje, ale nenajdeme zde o nich ani zmínku. I v tomto případě je třeba využít občanského soudního řádu.

V úvodu této práce jsem si položila otázku, co vše můžeme zahrnout pod pojem náklady exekučního řízení. Těmito náklady jsou kupříkladu náklady na právní

zastoupení, odměna exekutora, záloha na náklady exekuce nebo náklady spojené s poskytnutím součinnosti třetích osob a další položky, kterými jsem se ostatně podrobně zabývala ve své, a z mého pohledu nejdůležitější, třetí kapitole. Důraz jsem zde kladla v první řadě na úplatnost exekuční činnosti zakotvenou ustanovením § 3 odst. 1 ĚR. Poté jsem se soustředila na odměnu exekutora, a to jak v souvislosti s vymoženým plněním, tak i s posouzením složitosti exekuční činnosti, na jejichž podkladě má být odměna exekutora určována. Třetí výzkumná otázka zněla: odráží odměny exekutorů skutečně složitost a náročnost exekučního výkonu? Podle mého názoru ne zcela adekvátně. U exekuce na nepeněžitá plnění je odměna určena pevnými paušálními částkami a není zde možné zohlednit průběh konkrétní exekuce a její obtížnost. V tomto směru by se mělo uvažovat o změně legislativy. V třetí kapitole jsem se rovněž zabývala dobrovolností plnění ze strany povinného, kde současná zákonná úprava již zareagovala na postupný vývoj v judikatuře soudů a v podstatě jej kopíruje. V souvislosti s další položkou nákladů, kterou je náhrada právního zastoupení, jsem se musela také vypořádat i s novelizací, která tuto problematiku značně upravuje ve prospěch nezastoupených účastníků.

Čtvrtá kapitola se zabývá rozhodováním o nákladech exekuce se zaměřením na příkaz k úhradě nákladů exekuce včetně jeho jednotlivých náležitostí a v neposlední řadě i námitkami proti tomuto rozhodnutí. Jelikož se jedná o problematiku značně rozsáhlou, nemohla jsem se z důvodu omezeného rozsahu diplomové práce věnovat tomuto tématu komplexněji. Upozornila jsem tak alespoň na aspekty, které pokládám za nejdůležitější. Část této kapitoly věnuji i úvahám de lege ferenda, které směřují především k námitkám proti příkazu k úhradě nákladů exekuce. Mým navrhovaným řešením je přijetí zákonného ustanovení umožňující přezkum rozhodnutí o námitkách prostřednictvím odvolání. Svůj závěr stavím především na skutečnosti, že námitka proti rozhodnutí o nákladech exekuce je jakožto opravný prostředek téměř jedinou obranou povinného.

Pátá a poslední kapitola obsahuje srovnání české právní úpravy nákladů exekučního řízení s právní úpravou Slovenské republiky. K tomuto lze dodat, že je očividné, že česká úprava se logicky inspirovala právě touto slovenskou, která má několikaletý náskok a více zkušeností z praktického fungování exekuce. Komparací těchto dvou právních úprav jsem došla k závěru, že se od sebe v mnohém neliší a ale zde lze najít určité odlišnosti. Předběžné náklady exekuce jsou určovány již ve vyznění o zahájení exekuce. Zásadní odlišností je absence role exekutora v

tzv. námitkovém řízení. Jak jsem již uvedla v závěru příslušné kapitoly, nepovažuji tento způsob právní úpravy za ideální, v čemž se přikláním k české úpravě, i když i zde vidím určité nedostatky. Jak česká, tak slovenská judikatura v podstatě sdílí názor na sporné otázky a výrazně se od sebe neodlišují, alespoň v mnou uvedených případech.

V rámci cílů diplomové práce jsem si zadala úkol zaměřit se na otázku, zda řeší současná legislativa důsledně problematické aspekty nákladů exekuce a rozhodování o těchto nákladech. Poněkud stručná úprava nákladů exekučního řízení není dle mého názoru zcela dostačující. To ostatně dokládá bohatá judikatura soudů, která byla nucena po dobu účinnosti exekučního řádu vyřešit mnoho nedokonalostí a výkladových nejasností. Z těch nejdůležitějších bych zde ráda zmínila zejména odměnu exekutora a s tím problematiku vymoženého plnění či dobrovolnosti plnění, dále otázku součinnosti třetích osob a jejich náhradu hotových výdajů nebo náhradu nákladů řízení při zastavení exekuce pro nemajetnost.

Na závěr lze dodat, že problematika nákladů exekučního řízení je v současné době stále velmi aktuální téma a nadále skýtá mnoho možností ke zpřesnění právní úpravy, jak prostřednictvím legislativních změn, které jsou v této oblasti více než časté, tak i skrze judikaturu soudů.

Seznam použitých zdrojů

I. Monografie, učebnice, komentované zákony

- HLAVSA, Petr a kol. *Exekuční řád a zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí*. 1. vydání. Praha: Leges, 2013. 256 s.
- KASÍKOVÁ, Martina a kol. *Exekuční řád. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 496 s.
- ŠTEVČEK, Martin a kol. *Exekuční poriadok. Komentář*. 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2011. 571 s.
- TRIPES, Antonín. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006. 790 s.
- WINTEROVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní*. 5. vydání. Praha: Linde, 2008. 751 s.

II. Odborné články

- KOLESÁROVÁ, Stanislava. Zrušení duality. *Komorní listy*, 2011, roč. 3, č. 7, s. 4 - 6.
- ŠVECOVÁ, Ingrid. K úhradě věcných nákladů banky. *Komorní listy*, 2011, roč. 3, č. 2, s. 23 – 25.
- VÁLEK, Jan. Právní povaha nákladů exekuce aneb Ke stanovisku Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. Cpjn 200/2005. *Bulletin advokacie*, 2007, č. 9, s. 38.
- VOJTKOVÁ, Veronika. Odměna soudního exekutora za provedení exekuce ukládající zaplacení peněžité částky ve světle judikatury a legislativních změn. *Komorní listy*, 2013, roč. 5, č. 3, s. 14 - 18.

III. Právní předpisy

- Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 588/1992 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů

- Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 484/2000 Sb., kterou se stanoví paušální sazby výše odměny za zastupování účastníka advokátem nebo notářem při rozhodování o náhradě nákladů v občanském soudním řízení a kterou se mění vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů

IV. Zahraniční právní předpisy

- zákon č. 99/1963 Z. z. , občiansky súdny poriadok
- zákon č. 233/1995 Z. z., o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov
- vyhláška ministerstva spravedlnosti Slovenskej republiky ze dne 7. 12. 1995 č. 288/1995 Z.z., o odmenách a náhradách súdnych exekútorov, v platném znění

V. Judikatura

i. Ústavní soud ČR

- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 2. listopadu 2004, sp. zn. IV. ÚS 630/03
- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 8. srpna 2005, sp. zn. II. ÚS 372/04
- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 23. února 2006, sp. zn. I. ÚS 290/05
- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 12. září 2006, sp. zn. Pl. ÚS 23/06
- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 1. března 2007, sp. zn. Pl. ÚS 8/06
- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 19. června 2007, sp. zn. II. ÚS 187/06

- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 10. března 2008, sp. zn. IV. ÚS 2701/07
- Nález Ústavního soudu ČR ze dne ze dne 10. dubna 2008, sp. zn. III. ÚS 2615/07
- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 12. května 2008, sp. zn. IV. ÚS 2888/07
- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 3. září 2008, sp. zn. II. ÚS 446/08
- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 9. října 2008, sp. zn. I. ÚS 2929/07
- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 9. října 2008, sp. zn. III. ÚS 1226/08
- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 10. března 2009, sp. zn. III. ÚS 455/08
- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 11. června 2009, sp. zn. II. ÚS 233/09
- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 7. července 2009, sp. zn. II. ÚS 2257/08
- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 17. července 2009, sp. zn. II. ÚS 986/09
- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 29. července 2009, sp. zn. II. ÚS 1540/08
- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 17. srpna 2009, sp. zn. II. ÚS 1061/10
- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 21. ledna 2010, sp. zn. I. ÚS 2930/2009
- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 9. března 2010, sp. zn. II. ÚS 1994/09
- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 16. prosince 2010, sp. zn. I. ÚS 1413/10
- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 3. března 2011, sp. zn. II. ÚS 864/10
- Usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 29. 3. 2011, sp. zn. IV. ÚS 350/11
- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 11. května 2011, sp. zn. II. ÚS 543/11
- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 31. ledna 2012, sp. zn. IV. ÚS 3378/11
- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 10. května 2012, sp. zn. II. ÚS 391/12
- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 23. srpna 2012, sp. zn. II. ÚS 3335/11
- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 17. dubna 2013, sp. zn. PI. ÚS 25/12
- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 12. září 2013, sp. zn. III. ÚS 2645/11

- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 25. března 2014, sp. zn. I. ÚS 3819/13
- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 8. července 2014, sp. zn. II. ÚS 979/12
- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 8. července 2014, sp. zn. II. ÚS 2089/14
- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 23. září 2014, sp. zn. IV. ÚS 1674/14
- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 7. října 2014, sp. zn. Pl. ÚS 39/13
- Nález Ústavního soudu ČR ze dne 22. ledna 2015, sp. zn. III. ÚS 2516/14

ii. Nejvyšší soud ČR

- Stanovisko Nejvyššího soudu ČR k výkladu zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů ze dne 15. února 2006, sp. zn.: Cpjn 200/2005
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. ledna 2008, sp. zn. 20 Cdo 2957/2006
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 10. března 2008, sp. zn. 20 Cdo 5223/2007
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 3. září 2009, sp. zn. 20 Cdo 531/2008

iii. Ostatní soudy

- Rozhodnutí Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 22. listopadu 2006, sp. zn. 7 Co 2581/2006
- Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 22. prosince 2003, sp. zn. 19 Co 559/2003
- Usnesení Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 30. října 2013, sp. zn. 40Co 788/2013
- Usnesení Okresního soudu ve Žďáru nad Sázavou ze dne 14. srpna 2002, sp. zn. 27 Nc 66/2002 (RC 52/2004)
- Nález Ústavného súdu SR ze dne 13. ledna 2005, sp. zn. I. ÚS 164/2005
- Uznesenie Ústavného súdu SR ze dne 24. ledna 2008, sp. zn. IV. ÚS 27/08

- Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 14. července 2010, sp. zn. 5 Cdo 236/2009
- Uznesenie Ústavného súdu SR ze dne 2. června 2011, sp. zn. IV. ÚS 222/2011
- Uznesenie Najvyššieho súdu SR ze dne 12. června 2013, sp. zn. 6 MCdo 30/2012
- Uznesenie Najvyššieho súdu SR ze dne 14. srpna 2013, sp. zn. 5M Cdo 45/2012
- Uznesenie Najvyššieho súdu SR ze dne 14. srpna 2013, sp. zn. 3M Cdo 35/2012

iv. **Evropský soud pro lidská práva**

- Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 23. listopadu 1983, Case of Van der Musselle v. Belgium (Application no. 8919/80)
- Rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 24. listopadu 1994, Case of Beaumartin v. France (Application no. 15287/89)

VI. **Elektronické zdroje**

- BÁČOVÁ, Petra. *Všechno, co jste chtěli vědět o exekucích, ale báli jste se zeptat... 8. díl – omezení dvojkolejnosti* [online]. Ekcr.cz, 12. listopadu 2012 [cit. 1. února 2015]. Dostupné na <<http://ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/907-vsechno-co-jste-chteli-vedet-o-exekucich-ale-bali-jste-se-zeptat-8-dil-omezeni-dvojkolejnosti-12-11-2012?w=>>>.
- BÁČOVÁ, Petra. *Věřitelé by měli platit zálohy na provedení exekuce – sníží se počet exekucí* [online]. Ekcr.cz, 11. června 2014 [cit. 3. května 2014]. Dostupné na <<http://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/1642-veritele-by-meli-platitzalohy-na-provedeni-exekuce-snizi-se-pocet-exekuci-11-06-2014?w=>>>.
- CALLAGHAN, Ida. *Zrušená přísudková vyhláška a náklady právního zastoupení v exekučním řízení zahájeném před její derogací* [online]. epravo.cz, 16. září 2014 [cit. 20. března 2015]. Dostupné na <[>](http://www.epravo.cz/top/clanky/zrusena-prisudkova-vyhlaska-a-naklady-pravniho-zastoupeni-v-exekucnim-rizeni-zahajenem-pred-jeji-derogaci-95197.html)>.

- SVOBODA, Karel. *K soudnímu přezkumu příkazu k úhradě nákladů exekuce* [online]. *pravniradce.ihned.cz*, 25. srpna 2011 [cit. 26. února 2015]. Dostupné na <<http://pravniradce.ihned.cz/c1-52650010-k-soudnimuprezkumu-prikazu-k-uhrade-nakladu-exekuce>>.
- SVOBODA, Karel. *K soudcovské normotvorbě při rozhodování o nákladech exekuce*. *Právní rozhledy* [online]. *beck-online.cz*, 2011 [cit. 24. října 2014]. Dostupné na <<https://www.beck-online.cz/bo/documentview.seam?documentId=nrptembrgfpxa4s7ge2f643uoqptiojy&groupIndex=0&rowIndex=0>>.

VII. Ostatní zdroje

- Důvodová zpráva k zákonu č. 120/2001 Sb., dostupná na ASPI
- Důvodová zpráva, která je součástí sněmovního tisku č. 337/0 ze dne 7. října 2014
- Důvodová zpráva, která je součástí sněmovního tisku č. 127/0 ze dne 24. února 2014.
- Návrh vyhlášky, kterou se stanoví paušální výše náhrady hotových výdajů a ušlého výdělku účastníka pro účely rozhodování o náhradě nákladů řízení v případech podle § 151 odst. 3 občanského soudního řádu a podle § 89a exekučního řádu. [online]. *psp.cz*, [citováno 17. srpna 2015]. Dostupné na <<http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=111416>>.
- Usnesení Sněmu Exekutorské komory České republiky ze dne 28. února 2006, kterým byl přijat v souladu s ustanovením § 110 odst. 7 písm. l) Exekučního řádu stavovský předpis, kterým se stanoví Pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže soudních exekutorů (etický kodex)

Abstrakt

Diplomová práce se věnuje nákladům exekučního řízení a jejich náhradě. V rámci práce jsou rozpracovány jednotlivé složky nákladů exekuce a vymezeny jejich problematické aspekty. Diplomová práce je rozdělena do pěti kapitol. První kapitola je věnována obecnému úvodu do exekučního řízení, jeho vývoji a vztahu předpisů upravujících výkon rozhodnutí. Druhá kapitola obsahuje popis a rozdělení nákladů exekuce dle subjektu, kterému tyto náklady vznikají. Nejdůležitější třetí kapitola se věnuje jednotlivým nákladům, které mohou během exekučního řízení vznikat. V páté kapitole je obsažena úprava rozhodování o nákladech exekuce. Závěrečná kapitola pak pomocí srovnávací metody porovnává českou právní úpravu nákladů exekuce se slovenskou. Cílem této diplomové práce je popsat úpravu nákladů exekučního řízení, kriticky zhodnotit problematické oblasti této právní úpravy, navrhnout jejich řešení a dále objasnit, zda odměna exekutora odráží složitost a náročnost průběhu exekučního řízení.

Abstract

The diploma thesis deals with costs of enforcement proceedings and their paying. In the thesis are analyzed individual components of the costs of enforcement proceedings and indentified their problematic aspects. The thesis is divided into five chapters. First chapter is devoted to general introduction of the execution, historical development and relationship between law regulations governing distraint. The second chapter contains a description and divisions of the costs of enforcement proceedings according to subject to whom costs are incurred. The most important third chapter deals with various costs that may arise during enforcement proceedings. The fourth chapter is based on deciding on the costs of enforcement proceedings. The final chapter by using the comparative method compares the Czech execution legislation of the costs of enforcement proceedings to Slovak execution legislation. The aim of this thesis is to describe regulation of the costs of enforcement proceedings carry out a critical analysis of the problematic areas of enforcement proceedings, critically evaluate problematic aspects of the legal regulation, propose solutions and clarify whether is reflected the complexity and difficulty of enforcement proceedings in a sheriff's costs.

Klíčová slova

exekuce, exekutor, oprávněný, povinný, exekuční řízení, náklady exekuce, náklady oprávněného, příkaz k úhradě nákladů exekuce

Keywords

execution, sherrif, entitled party, obliged party, enforcement proceedings, cost of enforcement proceedings, costs of the entitled party, writ for the payment of the costs of the execution